

ŠIANDIEN IR RYTOJ

ALŽIRE arabų nacionalis-
tams ir slaptajam armijai su-
sitarus sustabdyti bereikalin-
gą kraujo liejimą, džiaugsmas
buvo apėmęs visus gyventojus.

Všą mėnesį tarp abiejų
grupių buvo vedamos slaptos
derybės, tarpininkaujant
Prancūzijos vyriausybės atstovui
Foucher, kiekviena pusė tvir-
tai laikėsi savo pozicijų. Slap-
tosios armijos organizacija
reikalavo naujo susitarimo su
arabų nacionalistais dėl bū-
simos Alžiro santvarkos, o
arabai norėjo pasilikti prie
Evian sutarties teksto.

Pagaliau, kad niekas nesijau-
stų pralaimėtoju susitari-
mas buvo padarytas dviem
punktais:

- suteikiama amnestija vi-
siems teroristams, papildžiu-
simiems teroristiniams veiks-
mus prieš birželio 17 d.

- europiečiai galės dalyvau-
ti saugumo organuose, kad Al-
žiro saugumas nebūtų vienių
arabų rankose.

Ir pabaigoje, arabų nacionalis-
tinė vadovybė patvirtino
garantiją dėl būsimo civilinių
teisų europiečiams.

Slaptosios armijos organi-
zacijos vadovybė tuoj pat per
radiją davė įsakymą sustabdyti
"degančios žemės" ope-
raciją.

"Žiebtuvėlis neturi būti šį
vakarą uždegtas", arba "Mau-
dūnė turi pasilikti pilna", gir-
dėjosi per slaptą radiją ši-
ruoti pranešimai organizaci-
jos nariams, iš ko galima sup-
rasti, kad teroristai ruošėsi
susprogdinti Saharos naftos
šaltinius ir Alžiro užtvankas.

Deja, džiaugsmas, kuris
pirma valandą apėmė visus
gyventojus, pasirodė neilgas.
Kaip ir galima buvo laukti, kai
kurie slaptosios armijos ele-
mentai Orane ir kitur, nepaku-
luso susitarimui ir toliau tę-
sia teroristinius veiksmus,
vykdydami "degančios žemės"
operaciją.

Jei pirmadienį rytą gatvės
ir restoranai buvo pilni žmonių,
tai šiandien vėl kiekvienas
slepiaisi bijodamas, kad
"paklydusi kulka" neužmuštų.
Sugyvenimo jėšką europie-
čiai priekaištuoja slaptosios
armijos fanatikams, kad jie
naikina Alžirą, kuriame turės
pasilikti gyventi.

Didžioji dalis europiečių
supranta, kad niekad nebus ga-
lima grįžti prie senosios pa-
dėties Alžire ir reikia jėškoti
sugyvenimo su arabais. Bet
armijos dezertyrai, buvę
aukštieji karininkai, kurie
šiuo sukilimu lošė savo karje-
ros korta, nenori jokių susita-
rimų.

Tad neišvaiduojama, kada
galės Alžire sugrįžti taika.

KINIJOJE du kaliniai kalba-
si:

- Iš kur tu?
- Iš "Raudonosios komunos"
kolchozo.
- Aš irgi iš ten. O už ką tave
pasodino?
- Kolchoze buvau virėju ir
blogai maitindavau žmones. O
tu už ką pakliuvai?
- Aš pasiskundžiau dėl blogo
maisto...

ŽINIOS IŠ VISUR

• Raud. Kinijos pakraš-
čiuose, prieš Formozos sa-
las, pastebėta didelė karinė
paruoša. Spėjama, kad Pe-
kingas ruošiasi puolimui į
Formozą, kad atkeršyti
amerikonų išsikėlimui į
Tailaną. Kiti spėja, kad tai
apsaugos priemonė nuo ga-
limo Chiang Kai Sheko ban-
dymo išsikelti į Raud. Ki-
nijos teritoriją.

• Belgams grįžtant į
Kongo, keičiasi sostinės Le-
opoldville veidas. Nors bel-
gų ambasada ir neigia, bet
spėjama, kad apie 1000 bel-

DIRVA

Nr. 72

Birželis-June 22, 1962

Cleveland, Ohio

Nuolaidžios politikos vaisiai

**NIKITA CHRUSČIOVAS PASKUBĖJO Į PAGALBĄ
JAV UŽSIENIO POLITIKOS PLANUOTOJAMS, PRI-
TARDAMAS JŲ PAŽIŪRAI DEL AMERIKOS SUKO-
MUNISTĖJIMO BŪDO. SEN. DIRKSENAS REIKALAU-
JA SENATO TYRINĖJIMO DEL ROSTOWO UŽSIENIO
POLITIKOS PARUŠTO PLANO LOGISKUMO.**

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

"Amerikoje bus iškelta raudonoji vėliava" - pareiškė antradienį Nikita Chruščiovas Rumunijoje - "bet ne mes ją iškelsime, bet patys amerikiečiai". Atrodo, kad Valstybės Departamentu planuotojai tokį Chruščiovo pareiškimą priims su pasitenkinimu kaip... savo politinį laimėjimą.

Per kelis DIRVOS numerius aiškinamiesi JAV užsienio politikos paslaptis, turėjome konstatuoti, kad toji politika išplaukia iš prielaidos, kad bolševizmas keičiasi į gerą pusę ir nereikia tam keitimuisi kliudyti. Pereitą sekmadienį ir pirmadienį Chicago Tribune paskelbė savo vieno iš Washingtono korespondentų Willard Edwards išvedžiojimus tuo reikalu. Korespondentas teigia, kad vienas iš svarbiausių tos politikos planuotojų yra prof. Walt Whitman Rostow, artimas prezidento Kennedy bend-

radarbis rinkiminės kampanijos metu, o dabar Valstybės Departamento patarėjas ir planavimo komisijos pirmininkas. JAV užsienio politikos planas, kuris esąs išdėstytas 284 psl. knygoje, iš tikro išplaukia iš prielaidos, kad sovietai švelnėja, kapitalizmas einas socializmo link ir tokiu būdu taika įmanoma be pergalės.

Tiesa, tas planas tebėra svarstymo stadijoje, tačiau atrodo, kad jau ir dabar vadovaujamas ir, kiekvienu atveju, stengiamasi per artimus administracijai žurnalistus puoselėti jam visuomenės pritarimą.

Sakoma, kad Rostow užsikrėtė tokia idėja tuojau po Kennedy išrinkimo 1960 m. nvykęs į Maskvą. Ten jį aukštą sovietų pareigūnas Vasilij Kuznecov įtikinęs, kad sovietai biją amerikiečių staigaus užpuolimo, už tat JAV politikos tikslas turis būti sovie-

tus įtikinti, kad tai visai neįmanoma. Įsitikinę amerikiečių taiklingumu, sovietai galėsią be kliūčių iš vilkų virsti avimis. Tos visos idėjos silpnoji pusė yra ta, kad amerikiečiai norėdami paversti sovietus avimis, patys pirmiau virst avimis, kurias sovietiniai vilkai mielai suės prieš pasiversdami į vegetarus.

Už tat respublikonų mažumos vadas senate sen. Dirksen iš Illinois, įtraukdamas Edwards straipsnius į kongreso rekordą, reikalavo senato tardymo, nes pagal senatorių, JAV ginčiuose su sovietais laimėdavo tik tais atsitikimais, kai varė nenuolaidžią politiką.

Žinoma, sovietams tokia užsienio politikos linija yra labai maloni. Jie daro viską, kad ją palaikytų. Kaip pavyzdį galima nurodyti Nikitos Chruščiovo kitą pareiškimą, padarytą Rumunijoje. Girdi, amerikiečiai norį išprovokuoti karą dėl Berlyno, tačiau sovietai dėl jo nekariausią. Toks pareiškimas turėtų pakurstyti visus taikos šalininkus Amerikoje pasmerkti savo vyriausybės bent kiek griežtesnę laikyseną Berlyne kaip visai nereikalingą ir net žalingą, kenkiančią sovietų švelnėjimo procesui!

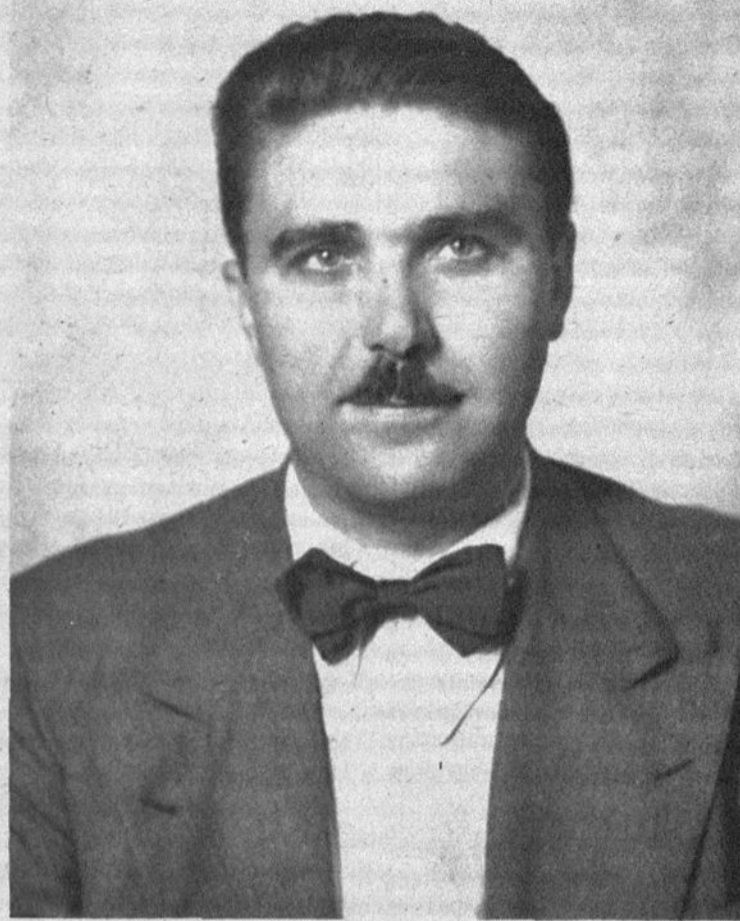
Tačiau tuo tarpu, kai Amerikoje stangiamasi įtikinti viešąją nuomonę, kad sovietai keičiasi į gerąją pusę, pačioje sovietų sąjungoje galima įžifurėti ženklų, aiškiai byluojančių už tai, kad ten ruošiamasi tam momentui, kada 'suminkštėjusiai' Amerikai galima būtų smogti mirtiną smūgį. Plačiau apie tai kitame Dirvos numeryje.

Pabaltijo kraštams priklauso vieta suvienytoj Europoj

Prancūzijos - Pabaltijo Vals-
tybių draugija Paryžiuje suruo-
šė pusryčius su diskusijomis, ku-
riuose dalyvavo įvairių Prancūzijos
politinių srovinių atstovai, Par-
lamentarinės Tautų Apsisprendi-
mo Sąjungos nariai, Prancūzijos
Užsienio reikalų ministerijos at-
stovai, pavergtųjų tautų veikėjai
ir daug pabaltiečių draugu.

Prancūzijos - Pabaltijo drau-
gijos garbės pirmininkas, buv.
ministeris ir parlamento narys
M. Schumann pradėjo diskusijas
išskeldamas Estijos, Latvijos ir
Lietuvos teisę į nepriklausomybės
atstatymą.

Pagrindinę kalbą, tema Balti-
jos kraštai ir tautų laisvė, pasakė
socialistų partijos lyderis, par-
lamento ir užsienio reikalų komi-
sijos vicepirmininkas, Vakarų Euro-
pos Unijos pirmininkas A. Con-
te. Jis išskėlė mintį, kad Europa
turi būti suvienyta ir joje priva-

ANTANAS SENIKAS, Lietuvių Tautinės Sąjungos centro valdybos vicepirmininkas, birželio 29 d. švenčia 50 metų amžiaus sukaktį.

ANTANUI SENIKUI 50 METŲ

Yra asmenų žengiančių gyve-
nimo keliu triukšmingai, bet pra-
einančių be pėdsako. Yra kuklių,
nepastebimų, tačiau darbščių ir
rūpestingų ne vien savo asmeni-
niam gyvenimui, bet ir organizaci-
niam, lietuvių visuomenei ir
tautai. Vienas iš tokių yra ir An-
tanas Senikas, kuris šį mėnesį
švenčia 50 metų amžiaus sukaktį.

Jis, gimęs 1912 m., birželio
29 d., Prienuų valsč., Marijampolės
apsk. Mokėsi Prienuose ir 1930 m.
baigė gimnaziją Kaune, įstojo į
Vytauto Didžiojo universitetą, kurį
baigė 1935 m., kaip diplomuotas
teisėininkas.

1932-36 m. dirbo Valstybės
Kontrolėj revizoriaus padėjėju,
vėliau buvo Kauno Apygardos teis-
mo kandidatu ir nuo 1936-38 m.
ėjo Kauno apylinkės teisejo pa-
reigas, dar vėliau perėjo į ad-

vokatūrą ir buvo Valstybės Drau-
dimo Įstaigos juriskonsultas.

1944 m. artėjant į Lietuvą bol-
ševikams, pasitraukė į Austriją
ir 1949 m. atvyko į JAV.

Antanas Senikas nuo pat gim-
nazijos laikų aktyviai reikiškesi
organizaciniam darbe, daugiausia
betgi dėmesio sirdamas tautini-
ninkų veiklai. Priklausė Jauną-
jai Lietuvai ir Šalių Sąjungai,
Studentų Teisėninkų Draugijai ir
korporacijai Neo - Lithuania,
eidamas jose įvairias pareigas.

Nepražuvo jis, kaip daugelis
kitų, ir į šį kraštą atvykęs greit
įsijungė į visuomeninį darbą. Ap-
sigyvenęs New Yorko apylinkėse,
kur jam padėjo įsikurti garsaus
dr. Jono Šliupo ainiai, mat Seni-
kas yra vedęs Danutę Šliupaitę,
įstojo į ALTS-gos II-į skyrių,
Tautinį Akademinį Sambūrį, Lie-
tuvių Bendruomenę, kurios pir-
mininku buvo keletą metų Great
Neck apylinkėj. Nuo 1956 - 60 me-
tų Lietuvos Nepriklausomybės
Fondo pirmininku, Lietuvos Nepri-
klausomybės Talkos nariu ir
šiuo metu yra Amerikos Lietuvių
Tautinės Sąjungos I-sis vicepir-
mininkas.

Antanas Senikas, kaip jau mi-
nėjau, yra tylaus būdo, turi tvir-
tą savo pasaulėžiūrą, tačiau pa-
sitaiskančius politinius ar visu-
meninius nuomonių skirtumus vi-
sada stengiasi spręsti tolerantiš-
kai.

ALTS-gos Centro Valdyboj jam
teko vienas iš didžiųjų uždavinių -
Prezidento Antano Smetonos mo-
nografijos išleidimo rūpestis,
kuri jau turi pasirodyti dar šiais
metais lapkričio mėnesį.

Jis, tačiau, nesiriboja vien sa-
vos organizacijos remsuose, bet
jautriai seka ir bendrinį išeivių
lietuvių organizacijų darbą,
jį laimėjimus ir nesekmes. Pa-
klaustas, kokia jo nuomonė apie
dabartinį ALT atsakė:

- Tautinės Sąjungos atstovai
jau gana senai ALT suvažiavi-
muose ir posėdžiuose siūlė daryti
reformas, matydami ALT sustin-
gimą veikloje. Paskutiniai ALT
žygiai į Baltuosius Rūmus išryš-
kino jo veikimo metodus, į ku-
riuos atkreipė dėmesį ir pla-
čioji lietuvių visuomenė. Taigi,
Tautinės Sąjungos atstovai ALT
veiklos reformų reikalavo anks-
čiau ir tos nuomonės laikosi da-
bar.

Amerikos Lietuvių Taryba, re-
prezentuodama lietuvių politinius
nusistatymus, turėtų duoti ALT
suvažiavime sprendžiamą balsą
ne tik keturioms politinėms or-
ganizacijoms, bet ir nacionalinio
pobūdžio visuomeninėms, kultū-
rinėms, jaunimo, profesinėms
bei lietuvių respublikonų ir de-
mokratų organizacijoms. Man
rodos, kad respublikonas ar de-
mokratas, kalbėdamas Lietuvos
bylos reikalą daugiam laimėtų,
negu socialistas.

Ar Tautinė Sąjunga nenumato
jokių pakeitimų savo vidaus or-
ganizacijoj?

- ALTS-gos įstatai yra per-
žiūrėtini. Šiuo metu veikia tieji
įstatai numato 13-kos narių Ta-

- Palauk, dabar mano eilė...

Sovietų šnipų mokykloje

Visame pasaulyje yra 250,000 sovietų šnipų. Jų paruošimas ilgas ir mokyklos yra Sovietijos uždraustose zonose.

Šiame numeryje pradeda-me spausdinti vieno buvusio sovietų šnipu dokumentą apie šnipų paruošimą Sovietijoje. Red.

Už 800 km. nuo Maskvos, už Kuibiševo, yra paslaptinčiausias Sovietijoje miestas, nepažymėtas jokiam žemėlapy ir kurį galima pasiekti tik su specialiais leidimais. Lėktuvui aerodrome nusileidus, visų didžiausias nustebimui, pasijuntama lyg Anglijoje. Keleivių laukia angliškas Green Line autobusas, o gatvėmis važinėja seni Londono taksi ir kryžkelė judėjimą tvarko milicininkas, apsirengęs anglų policininko uniformoje.

Galima būtų galvoti, kad tai sapnas, ar patekta į filmų studiją, kur sukamas filmas iš anglų gyvenimo. Bet tai nėra sapnas ir ne kino studija. Tai slapčiausias sovietų šnipų mokyklos centras, kur kandidatai turi išgyventi dešimt metų, kad galėtų pradėti "dirbti" Anglijoje, ar kurioj kitoj Vakarų valstybėje.

Tai fantastiška Gačino mokykla, kuri rusų transformuoja į anglią džentelmeną, jog niekas negalės įtarti dėl jo tikrosios kilmės. Patekti į šią mokyklą būna nelengva.

KAIP PARTIJA RENKA KANDIDATUS

Nuo to laiko kai viekia sovietų špionažas, Kremliaus laikosi taisyklės niekad nepriimti špionažo tarnybon žmonių, kurie vieną dieną galėtų pasirodyti moraliskai ar fiziškai silpni atlaikyti sunkias ir nenumatytas kliūtis išpildant uždavinį, sakoma 1960 metais Maskvoj išleistame Slaptosios Tarnybos Orgbiuro vadovėlyje.

Kaip parenka rusai būsimojus šnipus - vyrus ar moteris, kad jie turėtų visas reikalingas garantijas? Šis uždavinys pavedamas Partorgui (partijos organizatoriams). Jie gauna įsakymą surinkti visas smulkmenas apie būsimojo kandidato tėvus, draugus, jo pročius, santykius. Vienu žodžiu viską iš ko galima būtų nustatyti jo charakterį už partijos ribų. Už šias žinias partorg asmeniškai atsakomingas. Jis pristato žinias vietiniam sekretoriui, kuris patikrinęs, persiunčia kadru komisijai (centralinį komitetą).

Galutinas kandidatų sąrašas, už kurį atsakomingas centro komiteto pirmininkas, persiunčia Maskvoje, kuris dar kartą patikrina atskirai kiekvieną kandidatą per KGB, tai yra saugumo valdininkus. Ir tik po jų palankaus raportu kandidatas įrašomas į galutiną sąrašą, pastarajam visai nežinant, kokiais tarnybai jis bus ruošiamas.

Vieną dieną partorg išsikviečia kandidatą ir panašiai jam sako: - Ivan Petrovič, partija toli į ateitį žiūrėdama, nutarė tave parinkti specialiai tarnybai. Tu jausi, be abejonės, didelę garbę, dėl šio išrinkimo, tad turi daryti viską, kad būtum pavyzdingu mokiniu, o paskui didelės vertės valdininku, ir neapvilti partijos. Nesvarbu ar ta "garbė" patinka Ivanui ar ne. Kai Rusijoje komunistų partija ką nors nutaria, jokios pastabos ir prieštaravimai nepriimtini.

Tad Ivanas vieną dieną gauna kvietimą prisistatyti į Markso ir Engelsono mokyklą Gorky, netoli Maskvos. Tai sovietų špionažo pradžios mokykla. Bet mokiniai to nežino. Jie tiki, kad bus skirti partijos vidaus karjerai.

PIRMIEJI ŽINGSNIAI

Mokykla yra nuožaly nuo miesto, apsupta aukštu mūru. Visi išėjimai saugomi ginkluotų milicininkų. Niekas negali į ją įžengti be specialaus leidimo.

Atvykęs į mokyklą, mokinys užpildo ilgą klausimų lapą, kuris dar kartą patikrinamas su tuo, kurį patiekė partijos pareigūnas ir slaptosios policijos valdininkai. Jei būna mažiausias nesutapimas, mokinys priskiriamas prie "nevisai patikimų".

Pradžioj jis turi pereiti visus išbandymus. Tikrinamas jo inte-

ligentiškumas, pastabumas ir tik po to prasideda pradžios kurso mokymas, kuris tęsiasi keturis mėnesius. Per tą laiką jam neleidžiama išeiti iš miesto ir jis pasižada niekam nekaltėti apie mokyklą, nežidrinti kas neatstiktų.

Tie keturi mėnesiai yra skirti studijavimui komunistų partijos istorijos. Per tą laiką mokyklos instruktoriai susidaro vaizdą apie mokinio gabumus, ištiria jo papročius, troškimus, kad galėtų nukreipti vienai ar kitai profesijai. Po egzaminų jis siunčiamas į Aukštąją Technikos Lenino vardo mokyklą netoli Kazano. Mokykla yra izoliuota ir pasiekiamas privačiu keliu, kuris stipriai saugomas. Mokiniai čia atvežami KGB autobusu, kad pakeliui nevyktų kokia "infiltracija".

Mokykla yra trijuose moderniškuose pastatuose, bet gyvenimas panašus kaip ir Gorky. Mokiniai miega bendruose kambariuose. Mokyklos direktorius ir mokytojai apsirengę MVD valdininkų uniformoje, bet mokiniai vis dar neįtaria, kad jie yra špionažo mokykloje. Jie prileidžia, kad specialūs dalykai turi būti dėstomi specialistų. Ir jie sutinka, kad savo tėvams ir draugams neturi nieko rašyti apie mokyklą. Laiškai jiems ateina ne mokyklos adresu.

Mokykloj daug dėmesio kreipiama į fizinį lavinimąsi, kurio

mokami kituose kraštuose kariai parašutininkai, šokti per kliūtis, žygiuoti pelkėmis, maitintis miške šaknelėmis, laiptuoti po kalnus. Juos mokina bokso ir imtynių. Visa tai tęsiasi dvi savaites kasdien po 6 valandas. Vėliau mokinys mokomas šaudyti iš įvairiausių ginklų, supažindinamas su sprogstamomis medžiagomis, kaip jas pagaminti turimomis priemonėmis ir penkias savaites atlieka praktikos pratimus.

Jis nuodugniai praeina sabotažo kursą. Mokomas sprogdinti tiltus, geležinkelius, pastatus, geležines spintas, supažindinami su labai stipriomis sprogstamomis medžiagomis, kurios gali būti paslėptos degtųjų dėžutėje, parkeryje, žiebtuvėlyje. Mokomas atidaryti spynas.

Dar jam lieka praeiti kursą apie nuodus ir svaigalus, kuriuos teks panaudoti būsimoje tarnyboje. Jis išmoksta įrengti slaptus mikrofonus ir visą mėnesį mokomas, kaip užrekoruoti slaptus pasikalbėjimus ir juos sūfalsifikuoti. Pagaliau daug dėmesio skiriama fotografavimui ir radijo aparatams.

Jis išmokinamas su rankiniu radijo aparatu priimti ir perduoti pranešimus pačiose sunkiausiose aplinkybėse ir veikti greitai, kad prieš žvalgyba neturėtų laiko iššifruoti pranešimo. Jis turi mokėti pats pasitaisyti radijo siųstuvą. Pagaliau, vienas svar-

RYTŲ EUROPOS TRAGEDIJA (12)

ŽYGIS KANALAIS

Pora vyrų pakelia kanalo dangtį, pastumia jį šalim. Vidury gatvės dunkso apvali, tamsi skylė. Trys civiliai vyrai ir moteris su raudonais-baltais raiščiais ant rankovių stovi priešais.

Moterį prie jų prijungė mirtinė neapykanta vokiečiams. Marija Nowotko tik per plauką išvengė kulipkų, kurias į ją paleido trys Dirlewangerio brigados plėšikai. Lenkų smogiamasis būrelis ją išvadavo. Dabar ji kovoja kartu su Varšuvos sukilėliais. Ir jos suparaližuoti senelei surasta saugi prieglauda.

- Ar nebijai, Marija? - klausia vienas kovotojų, kurio išsiptusį kišenė yra pilna kiaušiniinių granatų.
Mergina papurto galvą.
- Bijoti? Baisiau man nebegalėsi atsitikti.

Vietomis išilgai dvokiančio upelio tęsiasi siauras betoninis takas. Moteris ir vyrai turi eiti susilenkę. Leitenantas sustoja sankryžose ir pasitikirina planuose, ar kryptis teisinga.

Vaiduokliškai mirkčioja kišeninės lempelės šviesa šlapiose sienose. Viršuje, gatvėje, patrulinuoja vokiečiai, stovi tankai ir sunkiosios patrankos, kurios apšaudo senamiestį. Griežtos akys žvalgoji į kanalų angas. Vokiečiai žino, kad sukilėliai naudoja požeminius kelius, vokiečiai patys nulipa į kanalizacijos

- Tai gerai! Einam! - vyresnio amžiaus vyras, kurį kiti vadina leitenantu, duoda ženklą žygiui.

Jis lipa geležinėmis kopėčiomis žemyn į kanalą, į seką Marija ir du ginkluoti vyrai. Prieš jų akis - pavojinga ir siaubinga kelionė.

Marija dar kartą žvilgtelėjo viršų, akimis sugauna paskutinį mėlyno dangaus ruoželį. Virš duobės pasilenkia vienas veidas: - Sėkmės prasiveržti!

Dusliai pasikartoja aidas skyliėje: - Prasiveržti!

Pasišlykštėjimą kelias kvapas kyla iš greitai kylančio skysčio, per kurį sukilėliai Brenda iki kelių. Slidus dugnas, mirtinis pavojus paslysti. Nėra už ko užsikabinti, nelaimingas būtų nuplautas ir paskandintas gurguliuojančios masės.

Kitame numeryje: BŪSIMAM ŠNIPUI "PLAUNAMI" SMEGĖNYS...

DIRVA

— THE FIELD —
Established in 1915
6907 Superior Avenue
Cleveland 3, Ohio
HEnderson 1-6344

Lithuanian Newspaper • Issued in Cleveland every Mon., Wed., and Fri. except in case of Holidays • Published by American Lithuanian Press Radio Ass'n VILTIS, Inc. (Non-profit) • Editor-in-chief: Jonas Čiuberkis • Subscription per year: \$10.00. Single copy 10 cents • Second Class Postage Paid at Cleveland, Ohio.

Pre numerata metams: \$10.00. Laikraštis išleina tris kartus savaitėje: pirmadieniai, trečiadieniai ir penktadieniai, išskyrus šventes.

Redaguoja: Jonas Čiuberkis, Vytautas Gedgaudas ir Jonas P. Palukaitis.

Redakcinę kolegiją sudaro: P. Bastys, E. Čekienė, A. Laidkūnas, R. Micėlis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

vamzdžius, kad nugabentų pagalbą apsuptiesiems punktam.

Jau ištisį valandą keliauja lenkų sukilėliai. Mergina beviltingai kovoja su šleikštuliu. Ji sunkiai kvėpuoja, kraujas tvinksi smilkinuose.

Staiga kitame ilgo tunelio gale sužiba kišeninės lempuotės šviesa. Lenkai prispaudžia savo kūnus prie šlapių sienų.

Už šimto ar dviejų šimtų metrų blykčioja spindulys, grėždamasis per angos tamsumą, mirgėdamas drėgnose kanalo sienose.

Marijos Nowotko ranką paimita raminti vyriska ranka:

- Pirma prisileiskime, šnibžda balsas.

Lenkų leitenantas, vadovaujans grupelį, lėtai, be galo lėtai kreipia automato vamzdį į tą šviesą. Vienas kareivių įkiša ranką kišenėn, užčiuopia kiaušininis granatas. Kiekvienas judesys vykdomas sraigės tempu, nes mažiausias garsas gali peranksti išduoti lenkus.

Balsai artėja - vokiški žodžiai. - Ne, Karli. Tu tikrai suklydai... Prakeikimas dar kartą tokia...

Vis labiau artėja vokiečiai, Staiga jie sustoja. Lenkų nervai įtempti iki kraštutinumo.

- Štai, - sušunka vienas vokiečių, - štai atsišakojimas.

Atsišakojimas! Apie tai lenkai nepagalvojo, apie tą paskutinį žansą. Įtampa dingsta iš jų veidų.

Pamažu nutolsta vokiečių balsai, jie dingsta šalutiniame kanale. Atsargiai pradeda sukilėliai savo kelionę, laikydami paruoštus ginklus, kad kanalų sankryžoje nepatektų į spąstus. Bet vokiečiai nieko nepastebėjo.

Po penkių valandų trys vyrai ir viena mergina pasiekia tikslą. Visiškai pavargę, jie gelbstinčių rankų ištraukiami iš kanalų angų. Jie išpildė savo uždavinį: užmezgė ryšį tarp generolo Boro štabo ir vienos, sukilėlių dar tebeaikomos miesto dalies.

(Bus daugiau)

ANTANAS SENIKAS...

(Atkelta iš 1 psl.)

rybą, gi Tarybos prezidiumas įstatuose nėra numatytas. Man atrodo, kad turėtų būti sudarytas naujas organas gal direktorių vardu iš skyrių pirmininkų ir buvusių S-gos pirmininkų svarbiems klausimams svarstyti nesant galimybių sukviesti seimą. Vietoje 13-kos narių Taryboje turėtų būti daugiau asmenų, po kelis iš kiekvieno skyriaus, kaip Sąjungos kūrėjai, skyrių steigėjai ir kiti nuspelnę asmenys. Skyrių valdybos turėtų būti renkamos dviems metams, pradėdant suvažiavimo metais, nes pirmininkai įeiti į direktoriatą.

A. Senikas, kaip teko girdėti, tuo klausimu ruošia projektą, kurį pateiks svarstyti Sąjungos Centro Valdybai ir ateinančiam skyrių pirmininkų suvažiavime, numatomame sukviesti šį rudenį.

E. Čekienė

Grand Opening....

GREATER CLEVELAND'S

NEWEST and FINEST Neighborhood SAVINGS ASSOCIATION 26000 LAKE SHORE BLVD.

Grand Prize Drawing... NO OBLIGATION WHEN YOU REGISTER At Any of Our 4 Offices...

DRAWING TO BE HELD AT LAKE SHORE OFFICE—9:30 A.M. TUESDAY, JULY 17

1st PRIZE - General Electric Book-Shelf FOOD FREEZER

13.7 Cubic Foot Food Storage. Many desirable features, including book-shelf design for easy access to entire contents. One year warranty, and a three year spoilage warranty within 48 hours of breakdown or power failure.

2nd PRIZE - Westinghouse ROOM AIR CONDITIONER

A deluxe air conditioner which features air-jet vanes, push-button controls and adjustable thermostat. Cools and dehumidifies large room. Adjustable mounting kit included for easy window installation.

3rd PRIZE - General Electric Mobile Maid AUTOMATIC DISHWASHER

Has automatic retractable cord, quick-loading racks for service for 12, handles-up silverware basket, power shower, and many other features. No plumbing required.

Five 4th PRIZES - General Electric AUTOMATIC CAN OPENERS
Opens cans quickly, at a touch, with power piercing action. Easy to clean stand. Can cover is automatically removed with built-in magnet.

Five 5th PRIZES - 52-Piece Sets of INTERNATIONAL SILVERPLATE in Mahogany Chests
Service for eight includes dinner knives, forks, soup spoons, teaspoons, salad forks, tablespoons, butter knife and sugar spoon.

Five 6th PRIZES - 6-Piece Fibre Glass HOSTESS T-Y TRAY SET
Rich gold and black antique key and coins in white fibre glass with silver flecks. Six-piece set of 4 tray tables, roll-a-rack and hostess cart. Folds to stand as decorative unit.

Twenty-Five 7th Prizes - Kodak Hawkeye FLASH CAMERA OUTFITS
Kodak's newest snapshot camera with built-in flash holder, plus clip-on neck strap, 6 flash bulbs, 2 batteries, 1 roll Verichrome Pan and illustrated instruction manual.

You Are Invited to Help Us Celebrate at Any of Our 4 Offices •• JULY 16, 1962

SAVE SAFELY

FREE GIFTS

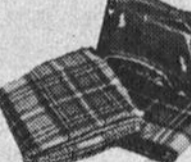
... when you deposit \$50 or more in a New or Existing Savings Account.

1 GAL THERMOS JUG
This "Vagabond" jug by American Thermos has Fiberglass insulation and enameled steel construction with shoulder spout for easy pouring.

SET OF 8 TUMBLERS

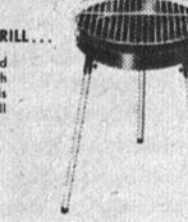
Anchor-Mocking "Festive" 12-ounce heavy base tumblers are richly decorated in 22-K. gold. Packaged in attractive gift box.

CAR-ROBE BLANKET WITH CASE
An attractive multi-colored plaid blanket for beach, sports, lawn or home use; 72" x 54" in convenient carrying case.

PORTABLE CHARCOAL GRILL

Nickel-chrome finished grid and demountable legs with black enamel firebox, this Nelson charcoal grill is well reinforced for durability.

(ONE TO A CUSTOMER)

Free Souvenirs for All...

at the NEW LAKE SHORE OFFICE

ST. CLAIR SAVINGS

Main Office: 813 EAST 185th STREET • St. Clair Office: 6235 ST. CLAIR AVENUE • Euclid Office: 25000 EUCLID AVENUE • Lake Shore Office: 26000 LAKE SHORE BLVD.

ALL SAVINGS DEPOSITED THRU JULY 16th .. EARN 4% FROM JULY 1st

Kas Dirvos neskaito - daug nustoja!

GRAŽIOS VEIKLOS VARIKLIAI

Tautinė srovė yra nuvariusi didžią vagą JAV lietuvių gyvenime. Politiniai gajai, tautiniai gyvybinga, niekad nenustoją siekusi savo tikslų, niekad nepalūžusi audrose.

Kiekviename organizuotame junginyje, buriasi tautiečiai savanoriškai, niekieno neverčiami, bendrų įsitikinimų, bendros idėjos vedini. Jų visų talka, sutarimas, naujų idėjų kelimas sudaro aplinką, kurioje gimsta, vystosi ne tik idėjų pasikeitimas, bet ir darbai, kurių niekas užmiršti negali.

Kalbant apie talką — jos yra visokios, visokios ir reikia. Vieni žmonės savo organizaciniams gabumais, kiti mintimis ir gyvu žodžiu, tretieji savo pasišventusia širdimi neša įnašą į bendrą aruodą. Didesniame judėjime, gyvenėje veikloje, turint aiškius tikslus prieš akis, išskyla eilę veikėjų, kurie metų bėgyje gal ir neprasiveržia į pirmąją vietą, tačiau visada yra su savimi, kaip ir nepasiveržia į pirmąją vietą, tačiau visada yra su savimi, kaip ir nepasiveržia į pirmąją vietą.

Vieną tokių „pilkųjų dvasios eminencijų“ gerbs Baltijos lietuviai. Gerbs Jono Lietuvniką jo 80 metų sukakties, o kartu ir vardinį progą. Gerbs, kaip vieną iš seniausių mūsų tautinės srovės veikėjų, užsipelnusių pagarbos ne dėl jo garso, ne dėl jo užimtų postų. Jis iš mūsų tą dieną susilauks nuoširdžios pagarbos vaikina už jo tyrą, netriukšmingą, bet stiprų ir nepalūžtamą būdą. Gerbs už jo nuopelnus ne tik tautinei srovei, bet jis didelės pagarbos užsitarnavęs ir iš visos lietuvių visuomenės.

Nes jis nėra siauras savo pažiuose ir neužkietėjusi jo širdis tiems reikalams, kurie šaukia pasipirties visur — ar tai šalpa, ar švietimas, knyga ar laikraštis, — jo idėjiniai įsitikinimai nevaržo, o kaip tik skatina būti tuo tauriu lietuviu, kurio dažnai nepastebim. Nepastebim dėl to, kad jis ne sau veikia, ne savo garbei aukojasi.

Aišku, ne jis vienas toks, ir kaip tik turime didžiulius, turime ir dėmesį atkreipti į tuos mūsų vyrus ir moteris, kurie kovoje už lietuvišką reikalą lieka eilinių karių eilėse, bet veikia ir būna tais varikliais, be kurių bet kuri organizacija būtų vien tik tuščiu bubnu, toli skambančiu — bet vistiek — tuščiu.

Jono Lietuvniko pavyzdžio žmonės suteikia turinį ir prasmę visiems pasipurtimams, visiems padirbėjimams, nes jų veikla, į jų darbus pažvelgę matysime, kad nieko nėra negalimo, jei yra gerų norų ir jei yra likusi bent dalis tikėjimo.

Jonui Lietuvnikui garbė būti ir priklausyti organizacijai, kuri gerbia savo narius ne pagal jų titulus, bet pagal nuoširdžius lietuviškos bičiulystės dėsnius.

Vilties draugija, įkurta spausdintam žodžiui, tautinei idėjai, kovai už Lietuvos laisvę skleistą per jos leidžiamą Dirvą, gali didžiulius Jono Lietuvniko pavyzdžius, kaip ir kokiais būdais, net ir pensijon išėjus, galima dėtis į bendrą talką ir nejuočiomis iškilti į didžios pagarbos, netgi jaudinantį postą — Lietuvos patrioto, kurio pasišventimas visą jo gyvenimą šviečia gyvu pavyzdžiu ne tik vienos organizacijos nariams, bet ir visai mūsų išeičiai. (jė)

SPAUDOJE PASIDAIRIUS

KAM GADINTI GERĄ KNYGĄ?

Naujienose (birž. 16 d.) tūlas Rec. bando įtikinti, kad B. Armonienės atsiminimų knyga "Leave your tears in Moscow", parašyta A. Nasvyčio, nežinančiam Lietuvos pavergimo istorijos, gali sudaryti įspūdį, kad Lietuva buvo įjungta į Sov. Rusiją teisėtu ir tvarkingu keliu. Tokias išvadas laikraštis daro iš poros sakinių, nekreipiant dėmesio nei į atsiminimų atpasakojimo stilių, nei iš savo patiekto citatos tolimesnių išvadų. Kokio gi reikėtų skaitytojo, bent kiek nusimanančio apie laisvame pasaulyje parlamento rinkimų procedūrą, kad nesuprasti, apie ką "parlamentą" toje knygoje kalbama ir kokio jo "išrinkimo" tolimesnė eiga.

Skaitytojai patys tegul palygina ir daro išvadas iš Naujienų patiekto citatos:

"The recently elected Parliament decided to ask Russia to incorporate Lithuania into the USSR. A delegation was sent to Moscow, and Stalin and Soviet House of Representatives 'reluctantly' agreed to accept. This happened on August 3, 1940". Tiek cituoja Naujienos ir daro išvadas.

Na, o jeigu Naujienų "Rec" nebūtų patinęs pridurti prie tos citatos dar porą sakinių sakysim —

"Later we found that not only the so-called Parliament elected from members of the Communist Party, but all the speeches made and decisions reached by this Parliament had been prepared by a planning Committee in Moscow before the occupation."

Jei ir po to, kiek liečia to "parlamento rinkimus" ir jo darbus, amerikietis arba kokios kitos tautos žmogus, anot "Rec." dar nesuprasti apie ką čia eina kalba, būtų sunku suprasti, kaip

toks žmogus iš viso gali skaityti bet kokią knygą. Gi ir Naujienoms tos knygos pirmą laidą jau leidyklai išpardavus, dabar tik paašikėjo, kad

"Armonienės atsiminimai puikūs. Gaila, kad pasirodė nekompetingas rašytojas, kuris bandė nušviesti istoriją, pats jos kaip reikiant nesupratus arba neišstudijavęs".

Gal tikrai tas "šuo čia pakastas". Tas — nekompetingas rašytojas... Kol kas tai dar tik pirmą tokios rūšies tos knygos "kritika". Gaila, kad tai kvepia daugiau mūsiška "politika", nei knygos vertinimu iš esmės.

Australijos lietuvių bendruomenės organas **Mūsų Pastogė** viename vedamųjų rašo:

"Mūsų priešai rafinuoti. Jų metodai įvairūs ir kartais nepastebimi. Kada mes ginčijamės, priešai nesnaudžia pakišdami mums mintį, kad mūsų ginčą dar padidintų, kad mus išskirtų ir nukreiptų nuo to didžiojo kelio.

Tad būkime atsargūs ir apdairūs, tuomet mūsų auka bus prasminga, mūsų pasiaukojimas teiks jėgų, o ne nusivylimą".

Brooklyno pranciškonių leidžiamas **Darbininkas** birželio 19 d. vedamajame Vienybės pasitaravimus priešui apibūdina kaip bolševikų priedangą saviem nusikaltimam paslėpti.

"Vienybė šiuo atveju, ypač baisiųjų trėmimų prisiminimo dienomis, Lietuvos okupantui pasitalkina, kai rašo apie "birželį iš abiejų pusių". Objektivumas nevietoje ir nelaiku gali būti ir nusikalstamas. Vienybė dar nusikalsta, kai tragiškomis lietuvių tautai dienomis atsiskaito su savo asmeniškais oponentais. Gaila, kad taip yra."

NEIŠSEMIAMOS TAUTŲ TRADICIJŲ ŠALTINIS (4)

'Tegyvuoją vengrų revoliucija...'

Bolševikams 1944 m. antrą kartą užplūdus Lietuvą, tautinis lietuvių pasipriešinimas įgijo naujas formas.

Lietuvoj užvirė atšiaurios kovos, kurios visą kraštą pavertė tikru karo lauku. Į tą kovą įsijungė ir žymi Lietuvos universitetinio jaunimo dalis.

Platus, visą kraštą apėmęs ginkluotas pasipriešinimas okupantams, karo veiksmų padaryti sunaikinimai, sunki krašto ūkio būklė, beatodairius okupanto teroras ir šiurkštus Lietuvos gyvenimo sovietinimas, — visa tai nepaprastai sunkino Lietuvos universitetų darbą ir tautinės kultūros palikimo išsaugojimo uždavinį. Šiuo atžvilgiu Lietuvos universitetai antrojoje sovietų okupacijoje atsidūrė žymiai sunkesnėje ir blogesnėje padėtyje, negu abiejų pirmųjų okupacijų metu.

Be to, nemaža abiejų universitetų mokslo personalo dalis pasitraukė į Vakarų o likusių daug kas buvo okupantų pašalinti, suminti ar ištremti.

Netrukus okupantai Vytauto Didžiojo universitetą visai uždarė, pradžioje likvidavę jo teologijos ir filosofijos fakultetus, o kiek vėliau likusius medicinos ir technikos mokslų fakultetus pavertę atskirais, savarankiškais institutais.

Tuo būdu, prieš 383 metus įsteigtos ir prieš 40 metų atgaivintos vyriausios aukštosios Lietuvos mokslo ir mokyklos tradicijų tęsimui našta ir pareiga sunkioje antrojoje sovietų okupacijoje vėl atiteko daugiausia Vilniaus universitetui. Jam tame kelyje talkino Kauno specialiosios aukštosios mokyklos, kurias, ypač jų studentiją, gyvai tebeveikė Vytauto Didžiojo universiteto tradicijos ir jame vyravusi tautinė patriotinė dvasia.

"DUONOS IR LAISVĖS..."

Ši antroji sovietų okupacija trunka jau 18 metų. Ji nebuvo vientisa ir joje galima atskirti kelis periodus, kurių kiekvienas buvo kiek skirtingas ir kiekvienas statė skirtingus reikalavimus bei uždavinius tautiniam lietuvių pasipriešinimui.

Tai buvo, visų pirma, 1944-48 metų laikotarpis, kada Lietuvoje visu stiprumu reikėsi ginkluotas lietuvių rezistencijos pasipriešinimas.

Toliau, 1949-52 metai — laipsniškos okupacinės padėties nusistovėjimo ir sovietinio teroro pagalba vykdomos krašto "pacifikacijos" laikotarpis.

1953-56 — pirmieji postalininiai sovietinio teroro "palengvėjimo" metai.

1957-59 — laipsniškos kompartijos diktatūros nusistovėjimo metai.

Ir pagaliau: nuo 1960 metų iki dabar — sovietinio režimo, kompartijos diktatūros sugriežtinimo, rusinimo bei komunistinio stiprinimo metai.

Daug kas Vilniaus universiteto ir kitų aukštųjų Lietuvos mokyklų laikysenoj ir veikloje antrojoje sovietų okupacijoje, ypač postalininiame laikotarpyje, primena carinės Rusijos okupacijos sąlygose 1803-32 m. veikusio senosios Vilniaus universiteto laikyseną.

Ta pati tyli ir atspari kova prieš rusinimą ir tautinės kultūros slopinimą, tas pats nepalaužiamas laisvės troškimas ir gilus patriotizmas, mėginimas ieškoti naujų kelių ir išnaudoti kiekvieną progą tautinei kultūrai praturtinti ir tautinei dvasiai sustiprinti.

Lietuvių akademiniai sluogsniai vadovavosi šia mintim: — Jei rusas sovietinėje komunistinėje santvarkoje gali būti nacionalistiškai ir net šovinistiškai nusiteikusių rusų, jei lenkai gali turėti, nors ir komunistiniu režimu pagrįstą, bet vis dėlto savo valstybę ir likti lenkais, tai kodėl gi lietuviai, išgyvenę nemenkesnę valstybinę praeitį, turėtų atsiskaiti savo lietuviybės ir savo šimtmetinio tautinio palikimo?

Tačiau bolševikinei Maskvai

toks galvojimas yra herezija.

Todėl nesunku suprasti, kad Vengrijos revoliucijos garsui nuskambėjus iki Lietuvos, ant senosios Vilniaus universiteto rūmų, kaip mums dabar pasakoja tuo metu Vilniuje studijavęs inž. J. Miklovas, per visą sieną švietė išrašytas šūkis: "Tegyvuoją vengrų revoliucija ir sekim jos pavyzdžiu". O Vilniaus universiteto Aktų salėje, perpildytoje studentų, kovingai nuskambėjo Maironio žodžiai: "Jau slavai sukilo, nuo Juodomario krašto pavasaris eina Karpatų kalnais"...

1956 m. Vėlinių dieną, kuri kartu buvo ir vengrų revoliucijos agonijos diena, Lietuvos aukštųjų mokyklų studentai Kaune išėjo į gatvę su Lietuvos trispalve ir plakatuose išrašytais šūkais: "Duonos ir laisvės!"

Įsūtęs Chruščiovas ne tik griežėsi įprastų areštų ir prieš Lietuvos studentiją nukreiptų žiaurių represijų, bet grasino visai likviduoti Vilniaus universitetą ir kitas Lietuvos aukštąsias mokyklas.

Kiek vėliau užsienį pasiekė žinios apie baisų likimą kai kurių Sibiran ištremtų studentų.

Nikita Chruščiovas pasiūlyė beveik taip, kaip maždaug prieš 140 metų caras Mikalojus I. Tik žymiai žiauriau...

NAUJA FILOMATŲ-FILARETŲ BYLA VILNIUJE

Praėjo trys metai.

Kaip 1823 metais, studentų filomatų-filaretų bylai kilus, cariniai okupantai pašalino Vilniaus universiteto rektorių Juozą Tvardovskį ir Lietuvos praeitį garsinusius profesorius Lelevelį, Danilavičių, Onacevičių, Kantrimą, taip dabar, 1959 m. bolševikiniai okupantai pašalino "nacionaliniu revizionizmu" apkalintą universiteto rektorių Juozą Bulavą ir atleido iš universiteto 15 mokslo personalo narių. Jų tarpe buvo lietuvių kalbos ir literatūros katedros vedėjas ir visa eilė kitų pajėgių, universiteto išaugintų ir paruoštų akademikų, jų tarpe literatūros kritikų ir kalbininkų. Lietuvos archeologijos katedra buvo visai uždaryta, o Lietuvos istorija palikta tik "visasąjunginė", tai yra sovietinės rusų imperijos istorijos rémuose.

Ištisus dvejis ar beveik trejis metus viešiuose specialiuose susirinkimuose tęsėsi sovietiniams okupantams "nusikaltusio" universiteto mokslo personalo prievartavimas ir niekinimas. Per visą tą lietuvių akademikų viešą purvinimą savo išdavikiškumu, dvasine lietuviu menkyste ir pasidavimu okupantams ypač šlykščiai pasireiškė ne tik J. Žiugžda, bet dar vienas pasižymėjęs bolševikinis "akademikas" — Kostas Korsakas.

Išmesti iš universiteto lietuviai dėstytojai buvo kaltinami nacionalizmu, "nepribrendimu", palaikymu ryšių su tokiomis nacionalistinėmis "pabaisomis" už sienyje, kaip Sidzikauskas, Raila Žakevičius, ir įvairiais kitais nebūtais nusikaltimais, nors vienintelis jų nusikaltimas buvo gal tik galvojimas, jog jei rusas turi teisę būti rusu, tai tokią pat teisę turi ir lietuviai. Bet pasi-

STASYS ŽYMANČAS

šlykščias ir deržimordiškias, caro Mikalojaus ir fiurerio Adolfo pavyzdžiu vykdomas represijas, nukreiptas prieš vieną seniausių Vakarų kultūros ir mokslo židinių Rytų Europoje — Vilniaus Universitetą.

O ypač jie — jaunieji lietuviai akademiniai — kogeriau turėtų pažinti ne tik Lietuvos universiteto praeitį, bet ir atidžiai sekti jo dabarties likimo kelius.

Senoji lietuvių akademikų karta, atgaiviniusi Lietuvos universitetą ir toliau jo darbe kūrybiškai ir vaisingai pasireiškusi, garbingai atliko savo uždavinį.

Kaip mokėjo ir kaip sugebėjo, atliko ir tebeatlieka savo uždavinį ir pareigą kita, savajame universitete išauginta ir dar prieš 20 metų buvusi jauna akademinė karta.

Tolesnis to uždavinio vykdymas atitenka sekančiai jaunajai lietuvių akademinei kartai Tėvyneje ir laisvuosiuose Vakaruose.

Lieka palinkėti, kad beveik prieš 400 metų įsteigto ir prieš 40 metų atgaivinto Lietuvos universiteto šviesos spinduliai pasiekty visus po laisvajį pasaulį išblaškytus senuosius ir jaunuosius Lietuvos aukštųjų mokyklų akademikus bei jų auklėtinius ir suburtų juos į vieną tvirtą ir galingą lietuvių akademinę šeimą Lietuvos universiteto bičiulių sambūrį. O toksai sambūris kad gintų ir tiestų pagalbos ranką visiems lietuviams akademikams okupuotoje Tėvyneje ir užsienyje, nepalikty tūnoti rankraščiuose nė vieno lietuvių vertingosios mokslinio darbo, tuos darbus atsorganizuotų, remtų ir skatintų, tuo būdu keltų ir garsintų Vakarų mokslo ir kultūros pasaulyje garbingą, senąjį Lietuvos aukštosios mokyklos vardą.

Vivat, crescat, floreat Academia et Universitas Lituanicae!

(Tegyvuoją, teauga, tezydi Lietuvos Akademia ir Universitetas!)

KVIEČIAME PRADĖTI TAUPYTI PAS MUS!

5 1/4% MOKAME UŽ BONŲ TAUPMENAS

Indėliai apdrausti iki \$10,000 per federalinės valdžios agentūrą.

KAS DU MĖNESIUS DUODAMOS VIS NAUJOS DOVANOS TAUPYTOJAMS

ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASSN.

1447 So. 49th Court, Cicero 50, Ill. Tel.

JUOZAS F. GRIBAUŠKAS, sekretorius

Bishop 2-1397

MOKAME

4 1/4%

metinį dividendą už visas taupymo sąskaitas.

MUTUAL FEDERAL BENDROVĖS REKORDAS...

- Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
- Nuo 1905 metų pergyvenom karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes, tačiau visiems savo taupytojams išmokėjom kiekvieną sutaupytą dolerį.
- Jūsų pinigus galima perkelti iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.
- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.

MUTUAL FEDERAL SAVINGS and Loan Association

Chartered and Supervised by the United States Government
2202 W. CERMAK ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS
Phone: Virginia 7-7747 John J. Kazanuskas, Pres.

PASIŽIŪRĖKIME Į AMERIKOS LIETUVIŲ TARYBOS STATUTĄ (3)

V. RASTENIS

Skyriaus apie Tarybos organizaciją antrasis straipsnis liečia Vykdomąjį Komitetą ir Centro Valdybą.

Centro Valdyba Taryboje ir naujas ir nenaujas dalykas. Ir ankštyvesnėje šio straipsnio redakcijoje buvo numatyta valdyba (tik be "centro"), net iš 14 asmenų (kai narių iš viso tėra 34). Valdybos vardu buvo vadinami visi ALT pareigūnai: 4 Vykdomojo Komiteto nariai, 6 vicepirmininkai (šalia vicepirmininko Vykdomajam Komitetui) ir 4 išdo globėjai, kitaip sakant, kontrolės arba revizijos komisija. Bet niekur nebuvo numatyta, kad ta 14 asmenų valdyba būtų turėjusi kada nors visa posėdžiauti ar būtų turėjusi ką nors nutarti. Visos pareigos ir teisės priklausė Vykdomajam Komitetui -- keturiems (anksčiau tik trimis) pareigūnams. Išdo globėjai (revizoriai), visi ar nevisi, susirinkdavo tik prieš metinius Tarybos susirinkimus ir paskubomis pasižiūrėdavo į išdo knygas ar kitokius dokumentus, paskubomis patikrindami frašus ir suskaičiavimus aritmetiniu-formaliniu požiūriu, bet beveik niekad netikrinę nei pajamų gavimo nei išlaidų darymo kontrolės jų reikalingumo bei tikslingumo požiūriais. Šeši vicepirmininkai faktiškai buvo tik garbės titulo nešiotojai, be jokių specifinių pareigų, ir be jokių specifinių teisių.

Nuo 1958 metų pabaigos atsirado jau konkretesnė "Centro Valdyba", kai II skyriaus 2 straipsnis tapo suredaguotas taip:

2) ALT savo metiniame suvažiavime išrenka vieneriems metams ALT Centro Valdybą iš 8 narių — po 2 nuo keturių centralizuotų ideologinių grupių, 4 išdo globėjus — po 1 nuo pamėnėtų grupių ir 6 vicepirmininkus — po 1 nuo centralizuotų ideologinių grupių ir susivienijimų. Iš 8 Centro Valdybos narių 4, — po 1 nuo centralizuotų ideologinių grupių, suvažiavimas išrenka į Vykdomąjį Komitetą ALT pirmininko, vicepirmininko, sekretoriaus ir išdinko pareigoms, kuriose jie tarp savęs pasidalina.

Centro Valdyba, Vykdomojo Komiteto kviečiama, susirenka bent vieną kartą per 3 mėnesius. Svarbiam reikalui esant, jos susirinkimai gali būti šaukiami ir dažniau. Jiems pirmininkauja ALT pirmininkas, o sekretoriauja ALT sekretorius. Centro Valdyba daro sprendimus dviem trečdaliais balsų. Jei pasidaro vakansija Centro Valdyboje, tai toji grupė, kurios atstovas pasitraukia ar yra atšaukiamas, deleguoja kitą atstovą.

Šis II sk. 2 str. pakeitimas pradžioj buvo priimtas tik kaip bandymas. 1959 metų gale jis buvo galutinai patvirtintas. Be to, prie jo oficialiai pridėdama pastaba, kad galiojantis nerašytas Vykdomajame Komitete įvykęs "žodinis susitarimas", kuriuo "betkuriam Vykdomojo Komiteto nariui susirgus arba ilgesnį laiką negalint dalyvauti Vykdomojo Komiteto posėdžiuose, jį gali laikinai pavaduoti jo grupės atstovas Centro Valdyboje.

Toje 2 str. redakcijoje iš karto iškyla faktinė padėtis, rodanti, kad Taryba yra sudaryta tik iš šešių organizacijų, ir kad keturias iš jų yra "centralizuotos ideologinės grupės" ir dvi -- "susivienijimai". Čia jau nekalbama bendrybėmis, kaip pirmame to paties skyriaus straipsnyje, ir čia net terminologija vartojama visiškai kita. Aiškiai matyti, kad, pakeitimas redaguotas į čia pat buvusį pirmąjį straipsnį nepasižiūrėjęs. Tad ir atrodo, lyg antrajame straipsnyje būtų kalbama apie nebe tą pačią organizaciją, kaip pirmame straipsnyje.

Tuo pakeitimu buvo siekta tam tikrų labai konkrečių tikslų. Visų pirma, norėta į Tarybos viršūnę įvesti "naujų žmonių", be to negalėta padaryti niekaip kitaip, kaip tik prie V.K. narių pridėjus dar po vieną asmenį. Ant ra, kadangi tuo metu gana daug V.K. posėdžių įvykdavo dalyvaujant tik trimis "senosios pozicijos" nariams, buvo manyta, kad antrininkai galės dėl kokių nors priežasčių negalintys posėdžiuose dalyvauti V.K. narius pavaduoti, ir tuo būdu visuose V.K. posėdžiuose bus galima turėti "pilną sąstatą".

Tuo, nėra ko čia slėpti, itin suinteresuota buvo ALT Sąjunga.

Tų tikslų pakeitimas pasisėkė tik iš dalies. Nors Centro Valdyba (padvigubintas Vykdomasis Komitetas) ir turėjo posėdžiauti ne rečiau kaip kas trys mėnesiai, posėdžių šaukimas priklausė

še nuo Vykdomojo Komiteto, kurio pirmininkas ir sekretorius čia irgi turėjo pirmininkavimo bei sekretoriavimo prerogatyvas. Tos neva Centro Valdybos funkcijas nustatyti pakeitime buvo užmiršta. Nustatyta, kad ji sprendžia 2/3 balsų, bet nežinia, ką sprendžia. Tad posėdžiuose galėjo būti svarstoma tik apie tai, ką svarstyti siūlė Vykdomasis Komitetas, tiksliau -- pirmininkas ar sekretorius. Ir tu 2/3 balsų reikšmė irgi liko grynai teorinė, kadangi dvilinkas ketvertukas iš trijų negalima padalyti lygiai taip pat, kaip ir vienlinkas. Net ir pavadavimo susitarimas ne visada galėjo būti efektyvus, kadangi jis galėjo tik susirgimo ar tęstinio posėdžiuose dalyvauti negalėjimo atvejams. O jei vienas V.K. narys yra diena ar kitai išvykęs ir kaip tyčia kiti sugalvojo susirinkti posėdžiui, tada pavaduotojas, -- laikantis susitarimo raišės, -- nešauktinas...

Būdinga, kad pakeitimo autoriai, numatę neva naują organą -- Centro Valdybą! -- vistiek paliko šešis vicepirmininkų titulus, kurie tačiau dar labiau liko tuščiais titulais, nes jie net ir teoriškai nebelaikomi kokios nors valdybos nariais.

Pakeitime buvo kietai pasilikta prie "ideologinių grupių" lygaus atstovavimo dabar jau visose pareigose. Ne tik Vykdomajame Komitete šioms grupėms pasilikto po senovei po vieną vietą, bet ir "Centro Valdyboje" pridėta taip pat po vieną vietą, ir dar daugiau -- net ir išdo globėjų (revizijos komisijos) keturias vietas irgi lygiai po vieną pasidalino tos "ideologinės grupės". Anksčiau išdo globėjais galėjo būti ir būdavo susivienijimų (kultūros bei labdaros organizacijų) atstovai, bet šiuo pakeitimu susivienijimams palikta teisė, lygiomis su privilegijuotomis ideologinėmis grupėmis, turėti tik po vieną garbės titulą, būtent, po nieko nedarančio vicepirmininko titulą.

Nėra abejonės, kad ta reforma yra jokia reforma, o tik dar stipresnis užtikrinimas Taryboje dalyvaujančioms politinio pobūdžio vadinamoms ideologinėms grupėms savo nuožūra skirti (arba laikyti, be jokios pakeitimo galimybės) vyriausius ALT pareigūnus.

Jei yra kitų pajėgių asmenybių, galinčių ir norinčių tą darbą dirbti, jei norima atverti duris toms kitoms asmenybėms į Tarybos darbą įsileisti, ir jei norima to siekti nors šiek tiek demokratiškesniu būdu, nei skyrimas (ar pačių savęs "išrinkimas"), tai būtų būtina ne tik leisti įsijungti į Tarybą dar ir kitoms organizacijoms šalia jų, kurios jau yra, bet ir vieniap ir kitaip sutvarkytus Tarybos organus (svarbiausia, Vykdomąjį Komitetą) rinkti visuotiniame Tarybos susirinkime, ir rinkti paprasta tvarka, be išankstinio vietų paskirstymo paskiroms organizacijoms.

Tokiu atveju nebūtų reikalo Vykdomajame Komitete turėti būtinai tiek narių, kiek Taryboje yra privilegijuotų organizacijų. Vykdomasis komitetas būtų ne tam tikrų Tarybos narių-organizacijų atstovų suma, o visos Tarybos daugumos rinktas organas vykdomosioms (ir vadovaujamos) funkcijoms atlikti. Jis turėtų būti renkamas iš penkių asmenų, ir jo nutarimai turėtų būti priimami ne mažiau kaip trijų narių pritarimu.

Šalia tokio Vykdomojo Komiteto nebūtų reikalinga lygiagreti "Centro Valdyba" ar kokia virtinė "vaiduoklių" vicepirmininkų, nes principiniais politikos ir taktikos reikalais V.K. gali visada palaikyti ryšį su visa Taryba, kurios narių galėtų būti visada ne daugiau, kaip, sakysim, 40, nepaisant, kiek organizacijų Taryboje dalyvautų (naujų organizacijų įsijungimo proga, jeigu atsiųstų norinčių įsijungti, turėtų būti iš pagrindų peržiūrėtas atstovų skaičiaus nuo organizacijų paskirstymas -- tam, tačiau, reikia visų Taryboje esančių ir būsimų organizacijų susitarimo.)

Be šalia Vykdomojo Komiteto yra būtinas kontrolės komitetas. Tegu pagal tradiciją jie būtų vadinami ir išdo globėjais, vardas nesvarbu, bet tas kontrolės komitetas įpareigotas nebūti paprastu guminiu antspaudu, uždedamu ant išdinko parodytų dokumentų valandą kitą prieš metiniam Tarybos susirinkimui prasidedant. Jis turi prižiūrėti Vykdomojo komiteto darbą lėšų rinkimo ir jų naudojimo srityje ne tik aritmetiniu, bet ir tikslingumo požiūriais. Pavyzdžiui, jei atrandama, kad V.K. narys vyksta asmeniškai pasveikinti koki nors, tegu ir svarbų, susirinkimą į New Yorką ar Los Angeles, ir Tarybos išdui tai kaštuoja tris ar keturis šimtus dolerių, tai kontrolės komiteto pareigos turėtų būti ne vien patikrinti, ar tie doleriai tiksliai suskaičiuoti, ar yra sąskaitos, ar išmokėjimas teisingai knygoje užrašytas, bet apsvaistyti ir tai, ar ne perbrangiai tas žygis finansuotas, ir iš viso ar Tarybos veikimo tikslu pateisinamas toks žygis, jeigu

jis taip brangiai atsiėjo. Ir atvirkščiai, kontrolės komitetas turi vertinti ir tokius atvejus, kada gali būti pasireiškęs neleistinas šykštumas, tai yra, kokioms nors uždaviniui neskirta ar permažai skirta lėšų ir tik todėl jis negalėjo būti atliktas, nors būtų buvę labai svarbu jį atlikti.

Kontrolės komiteto atveju būtų tikslinga renkant atsižvelgti ir į organizacijų atstovavimą. Būtent, būtų tikslinga tame komitete turėti ne tik tam reikiamo nusimanyto turinčius asmenis, bet ir atstovaujančios organizacijos, kurių atstovų nėra išrinkta į Vyk-

domąjį Komitetą. Kitaip sakant, būtų tikslinga kontrolę pavesti "pozicijai", jei skaitysime, kad "valdžio", t.y. Vykdomajam Komitete vietas laimėjusios organizacijos yra tapusios "pozicija".

(Bus daugiau)

Pradėk vasarą su J. G্লাuidos knyga IKARO SONATA. Pas visus knygų pardavėjus

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE APLANKYKITE PARAMĄ

MIDWEST MAISTO ir LIKERIŲ KRAUTUVĖ

2515 West 69 St. Marquette Parke
Telef. RE 7-1731

SAV. J. JANUŠAITIS ir J. MAŽEIKA
Čia gėrimus pirkite tikrai pigiai!
TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ:

- 1. BISQUIT 3 star Cognac 5th 4.98
- 2. CHIANTI Imported Wine Quo. 0.98
- 3. MARTINI or MANHATTAN KVORTA . . . 5th 2.98
- 4. GERMAN BRANDY 10 metų senumo 5th 4.39
- 5. DUJARDIN GERMAN BRANDY 5th 5.29
- 6. LONDON DRY GIN 80 proof KVORTA 5th 3.59
- 7. KRON-BRANNVIN AQUAVIT 5th 3.98
- 8. IMPORT. PRANC. LIKERIAI 5th 2.98
- 9. BORDEAUX pranc. vynai . . 5th 0.98

Ir virš 100 rūšių užsieninių bei vietinių gėrimų žemiausiomis kainomis! Nepaprastai didelis pasirinkimas!

(Bus daugiau)

CleveSavings

DON'T JUST WISH—SAVE FOR THE THINGS YOU WANT MOST

WE WELCOME SAVERS ASK ABOUT OUR AUTOMATIC SAVINGS PLAN

The Cleveland Trust Company

71 CONVENIENT BANKING OFFICES
Member Federal Deposit Insurance Corporation

Paskutinė Siena
ALASTAIR MACLEAN

Vertė J. P. PALUKAITIS

(33) Reinoldas neieškojo veltui laiko, Grafui išėjus. Buvo baisiai pavargęs. Užrakino savo kambario duris, pasirūpino, kad niekas negalėtų rakti išstumti iš lauko pusės, papildoma atsargos priemonė panaudojo kėdės atlošą po durų rankena, uždarinėjo kambario ir vonios langus, pastatė keletą stiklinių ir kitų dūžtančių dalykų ant palangės — nepaprastai veiksminga aliarmo priemonė apsisaugoti nuo įsilaužėlių, kaip jau iš praktikos žinojo, — pakišo pistoletą po pagalve, nusirengė ir dėkingas įsmuko lovon.

kuris buvo savotiškai švelnus ir draugiškas, kaip ir jo ponas, ir apie Imrę su neramiai mirksinčiomis akimis. Jis bandė pagalvoti ir apie rytojų, tiksliau, šią dieną: kokias galimybes jis turėjo susiršti su profesorium ir ką reikėtų jam sakyti; tačiau jis buvo per daug pavargęs, jo mintys buvo neaiškios ir be ryšio, tik kaleidoskopinis raštas, kuris greitai dilo ir nyko, jam skęstant į gilų išsišėmimo miegą.

Keturiomis valandomis vėliau rėžias žadintuvo skambutis jį išplėšė iš miego. Jis pabudo su slopia savijauta to, kuris toli gražu tebėra neišsimiegojęs, tačiau tuojau išsiblaivė ir išjungė žadintuvą, tam dar nespejęs skambėti ilgiau, nei dvi sekundes. Telefonu užsisakė kavos, užsivilko kambarinį švarką, atrakino duris ir priėmė kavą, užrakino vėl, užsidėgė cigaretę ir užspraudė ausines ant galvos.

Žinia, kad Brianas tikrai atvyko į švediją, turėjo būti perduota sąmoningų pranešėjo apsirinkimu; jis, būtent, turėjo pasakyti: "... šį vakarą, atspirašau, turi būti: rytoj vakarė." Tačiau Europai skirtoje BBC žinių laidoje trumposiomis bangomis visiškai nebuvo tokios sąmoningos klaidos, ir Reinoldas nusikėmė ausines, visiškai dėlto nenusiųvęs. Jis beveik nesitikėjo, kad žinia ateitų taip greitai, tačiau vis dėlto jį jau galėjo ateiti, ir jis nenorėjo pražiopsoti. Jis išgėrė likusią kavą ir po kelių minučių vėl užmigo.

Sekantį kartą jis pabudo jau be jokio žadinimo, ir buvo visiškai pailsėjęs ir atsigaavęs. Buvo po pirmos valandos dieną. Jis nusiprausė ir nusiskuto, užsisakė telefonu pietus, apsilviko ir atidengė užuolaidas. Lauke buvo taip šalta, kad stiklai buvo storai aplediję, ir jis turėjo atidaryti langą, kad nustatytų, koks oras. Lauke pūtė lengvas vėjas, tačiau šaltis pėliais smigo į jo kūną pro

plonus marškinius, ir viskas rodė, kad slaptajam agentui lauke bus idealus vakaras — su sąlyga, kad pats slaptasis agentas nesušals. Snigo didelėmis, minkštomis snaižėmis, kurios lėtai krito iš tamsaus, švininio dangaus. Reinoldą nukrėtė šaltis, ir jis greitai uždarė langą, kai tą pačią akimirką kažkas pabeldė į duris.

Reinoldas atidarė ir įsileido reikalų vedėją, kuris ant padėko nešė valgį. Jeigu reikalų vedėjui kiek ir nepatiko vaidinti kelnerį, tai jis jokiū būdu to neparodė: atvirkščiai, tai buvo įsikūnijęs nusizeminimas, ir ant padėko stovėjo Aszu-Imperial bonka, auksiniai geltonas tokajus, kuris, kaip Reinoldas teisingai spėjo, buvo toks pat retas, kaip ir auksas, o dabar rodė, kokiū uolumu reikalų vedėjas stengiasi įsitemkti AVO. Reinoldas nepadėjo — jis prileido, kad toks mandagumas vargu ar bepraktikuojamas AVO žmonių, — ir atleido vyrą rankos mostelėjimu. Tačiau reikalų vedėjas liko bestovjis ir iš savo kišenės išsitraukė voka, kuriame nebuvo jokio užrašo: — Šį turiu tamstai perduoti, pone Rakosi. — Man? — paklausė Reinoldas griezčiai, tačiau be jokios baimės. Tik Grafas ir jo draugai žinojo jo naująjį slapyvardį. — Kada jis atėjo? — Tik prieš penkias minutes. — Prieš penkias minutes! — Reinoldas piktai pažvelgė į reikalų vedėją ir grasinančiu balsu paklausė: — Kodėl tamsta man neatnešei jo prieš penkias minutes? — Atspirašau, drauge, — reikalų vedėjo balsas vėl drebėjo iš baimės. — Tamstos... tamstos valgis buvo jau beveik paruoštas, ir aš pagalvojau... — Tamsta neturi galvoti. Kai kitą kartą man ateis žinia, tai tuoj pat ją atnešk. O kas ją atnešė? — Mergina... jauna moteris. — Atpasakok, kaip ji atrodė. (Bus daugiau)

TAUTININKŲ VEIKLOS BRUOŽAI AMERIKOJE

Kokia būtų buvusi mūsų išeivija šio krašte, jeigu tautininkų nebūtų buvę? Arba jeigu jie, viena srovė prieš dvi, kartais tris ir net keturias kraštutines sroves, nebūtų pajėgę atsilaikyti? Jų idėjos patvarumas įdiegtas ankstyvos išeivijos dienose davė reikiamų jėgų atsilaikyti prieš stiprią dešinę ir išėlusią marksistinę kairę.

Dabar atvykę į JAV tautininkai, auklėti Nepriklausomoje Lietuvoje, susidėjo ne su taip sau grupelė norinčių figuruoti asmenų, bet su senos garbingos tautinės tradicijos puoselėtojais, nekartą už tai nukentėjusiais. Išvykę iš savo gimtojo krašto žmonės šioje tolumoje pasvietėje anksti radę priemonės iš savo tautos garbingos praeities stiprybę senti, daugindami savo eiles, išugdę savyje tėvynei Lietuvai ir savo tautai meilę. Turėdami kovoti su klastomis ir audromis iš kraštutinių srovių pusės, rado laiko ir visuomeninius darbus dirbti.

DVASINIAI RYŠIAI SU LIETUVOS TAUTININKAIS

Antano Smetonos Raštų (man padovanotų po jų išleidimo Lietuvoje) I tome, pačiame pirmutiname straipsnyje, "KO MES GEIDŽIAME", radau šiai temai kelis atitinkamus sakinius, kurie duoda suvesti sūlygumus, kad senosios išeivijos dalis buvo įkvėpiama tos pačios dvasios, apie kurią kalba ir Antanas Smetona dar anais laikais, tuoj po spaudos atgavimo, kai su grupe kitų patriotų pradėjo Vilniuje leisti Viltį, dar kai vargu kas išeivijoje apie Antaną Smetoną buvo girdėjęs.

Bet jo darbai padarė jį dideliu, plačiai žinomą ir gerbiamu netik Lietuvos bet ir Amerikos tautininkų ir likimo lėmimu jis atvyko pas Amerikos tautininkus, prieš užgrobtos mūsų tėvynės laisvimo darbui tęsti. Jis čia mirė — ir palaidotas, kur gerbė jį į pirmą mintį gali atlinkyti jo amžino poilsio vietą. Galima įsivaizduoti jeigu būtų likęs Lietuvoje, jo kape nei žymių niekas nebūtų galėję surasti...

Antano Smetonos straipsnis, "Ko mes geidžiame", buvo kvieslys 1907 metais pradėtame leisti laikraštyje Viltis, būriui bendradarbių su Antanu Smetona redaktorium pasiryžus įspaudo lauką. Tie keli paskirti straipsniai sakiniai štai ką mums pasako. "Partijos darbas daugeliui pasirodė persiauras ir per ankstyvas, dėl to radosi noro didelių, plačių būrių darbuotis savo šalies naudai. Daugumas geidžia dirbti viešą, nepartinį tautos darbą. "Partijos linkusios daugiau ar mažiau savaip domėtis ypatingais luomų reikalais, vienos maža, kitos visai nepaliečia mūsų bend-

K. S. KARPIUS

ryjų tautos reikalų. Jais rūpintis turi visi susipratę lietuviai, visi Lietuvos kūno atgiję nariai."

"Visa tai įsidėmė, mes stojame ant plataus kelio. Eidami mūsų pranokėjų pramintais keliais, mes visų pirma turime praleisti pro kritikos kostuvą vadinamus Lietuvos reikalus..."

Reikia prileisti, kad tų pranokėjų skelbiamos idėjos buvo tiek išplitusios, kad su jomis buvo susipažinę ir čia atvykta patriotai, kurie, pamatę čionaitinių partijų (srovių) domėjimąsi tik savo luomų reikalais, ėmė kviesiti-raginti kitus savo vientautius dirbti bendriems tautos reikalams.

Kai Viltis pasiekė mūsų šiuos šiaurus Atlanto, jos darbai jau patiekė čionaitiniams aiškiai apibrėžtas gaires. Tautininkai čia tiek sustiprėjo, kad jiems nepajėgė pakenkti po 1905 metų nepavykusios Rusijos revoliucijos atplūstančios socialistų bangos. Intelligentijos skaičiams Lietuvoje daugėjant, nors Viltininkai, kaip tas straipsnis pabrėžia, buvo pasitiki pasmerkimais, bet juos galėjo lengviau nugalėti. Čia darbu vadovauti radosi vienas-kitas, kaip žiburėliai tamsoje, bet pritraukė į save didesnius skaičius, per dešimtmečius tautininkai turėjo kovoti, ir nukentėti asmeniškai, ir kolonijose draugijų steigimo, ir centrinių organizacijų atvejais, kraštutiniams stengiantis viską paimiti savo partijų naudai, pagrobti, arba sugriauti.

PASIAUKOJIMAI -- IR PASINAUDOJIMAI

Prisimintini apsiereikimai iš Pirmo Pasaulinio Karo laikotarpio. Tautininkai kvietė dešiniuosius ir kairiuosius į bendrą seimą Lietuvos reikalais rūpintis, karo nukentėjusiems padėti. Kada tokiais atvejais reikalingas visų tautiečių vieningumas, dešinieji, jausdamiesi stipriausiais, nutarė šaukti savo seimą. Kairieji, vieni per silpnai ir neturį minių kur savo revoliucinius obalsius skelbti, prisidėjo. Seimui atėjus (spalio 1 d. 1914 metais), klasingai susitarę, socialistai paėmė seimo kontrolę. Socialistams Lietuvos autonomija ar nepriklausomybė nerūpėjo. Juos žavėjo tik revoliucija ir internacionalas. Vietoje svarstyti Lietuvos reikalus jie grūdė seimui imperializmą smerkiančias ir proletariato obalsius skelbiančias rezoliucijas. Neapsikeitę tautininkai iš seimo išėjo, susirinko kitoje salėje ir svarstė lietuviams rūpimus reikalus.

Girdėdami iš dešinės ir kairės tik smerkimus ir kaltinimus,

didelė kantrybė praleidę metą-kitą, tautininkai vis tik rado dešiner reikalus su katalikais, kurie taip pat rūpinosi Lietuvos likimu.

Geroje nuotaikoje būdami, dešinieji sakė, "Pas mus katalikams tik minia, pas tautininkus - protas."

Bet kai sueidavo su tautininkais bendrai spręsti nelaimingos Lietuvos ir karo sūkuriose atsėdėrusių žmonių likimą netoleranti dešiniųjų redaktoriai savo spaudoje šaukė: "Velnius su tautininkų pagalba varo politiką!" Iš kairės, Lietuvos laisvinimo ir šelpimo pastangas smerkdami sakė: "Tai niekšų ir bepročių darbas!" Lietuvos paskelbtą nepriklausomybę vadino "imperializmo frankiu". Rūpinantis remti Lietuvai, šaukė jie, "Lietuvai nei cento!"

Nors ir tokiose sąlygose su katalikais kantriai dirbant, pavyko steigti bendrus komitetus, delegacijas; Washingtono pastatyti bendrą Vykdomą Komitetą jau kai Lietuva buvo paskelbus nepriklausoma. Dirba iki 1922 metų liepos 27 d., išgauta Amerikos Lietuvai de jure pripažinimas.

1926 METŲ POSŪKIS

Tautinis posūkis Lietuvoje 1926 metais, nors suartino senosios išeivijos tautininkus su nepažystamais, Antano Smetonos išauklėtais tautininkais, mums buvo žiaurus smūgis. Kairieji ir dešinieji (katalikai, socialistai, liaudininkai-sandariečiai, ir prie jų komunistai) taip smogė tautininkams, kad rodė iš tautininkų nieko jau nebus.

Tie Tautinės Sandaros, senos tautininkų organizacijos, nariai kurie skelbė, kad socialistai jiems artimesni negu tautininkai pagrobė organizacijos centrą ir organą "Sandarą" (1930 metais liaudininkai - socialistai perėmė Susivienijimą Lietuvių Amerikoje). Užyrę gruodžio 17-tos įvyki, tautininkai buvo smerkami kaip didžiausi niekšai.

Tautininkai kiek pakriko, vienas nuo kito toli gyvenę, nežinojo kur kas yra jiems artimas vienmintis ir kas ką galvoja. Tačiau ir po šio smūgio, vieni kitus susiradę, pradėjo naujai organizuotis, turėdami savo spaudą, iki 1940 metų išaugo į žymų, platų branduolį, Tautininkų Centrą, kurio pirmininku buvo dabartinis A.L. Tautinės Sąjungos pirmininkas Vytautas Abraitis.

Tautininkai sustiprėję vėl stoji darban, kai 1940 metais bolševikai įsiveržė į Lietuvą. Iki to, pajėgė išmokinti, tikinti ir įžiebtį meilę savo sekėjų tarpe naują, tautinį gyvenimą gyvenančiam Lietuvai ir tiems kurie jai vadovavo. Iš tolo, su malonumu žiūrint ir gėrėjantis tautine Lietuva, mūsų tarpe Lietuvos Respublikos Prezidentas Antanas Smetona išaugo garbinga asmenybe. Amerikon atvykęs, buvo didelių minių iškilmingai sutiktas.

ANTRAS KARAS -- KITA PASAKA

Kai Pirmo Pasaulinio Karo metu socialistai katalikams buvo labiausia nepakenčiami gaivalai, Antro Karo metu, bolševikams užgrobus Lietuvą, dešinieji su socialistais taip susibičiuliavo, kad tą jų "kombinaciją" ir šian dien, po 22 metų, ir naujieji, sumanesni katalikų vadai nepajėgia nutraukti.

Tautininkai pirmojo karo metu suvažiavę bendran seiman su socialistais, jau pirmą dieną patyrę jų klasingumą nesidavė išnaudojami, nutraukė su jais ryšius ant visados.

Katalikai, mat, paklausė socialistų gąsdinimo, jeigu katalikai veiks vieni, "fašistai-smetonininkai" viską užvaldys, ypač kai atvyks prezidentas Smetona. Kai jis atvyko ir prasidėjo tautininkų veikla, socialistai dar labiau įsikibo į katalikus, tikrindami, kad taip ir yra, ką jie apie tautininkus sakė.

Tautininkai vieni išėjo į platų Lietuvos bylos gynimo darbą, 1941 metais įsteigdami Lietuvai Vaduoti Sąjungą, paskui Lietuvių Misiją, rengdami prezidentui A. Smetonai paskaitas amerikiečių ir lietuvių tarpe; leido lietuviškas ir angliškas knygas, tarp jų ir Dr. Norem'o "Timeless Lithuania", pristatydami bolševikų užgrobtos Lietuvos bylą. Prezidento A. Smetonos įkvėp-

LIETUVIŲ INŽINIERIAI IR ARCHITEKTAI RUOŠIASI SUVAŽIAVIMUI

Prieš 12-ką metų į JAV atvykę lietuviai inžinieriai ir architektai New Yorke įsteigė organizaciją, pavadindami ją "AMERIKOS LIETUVIŲ INŽINIERIŲ IR ARCHITEKTŲ SĄJUNGA, INC. (ALIAS)".

Iš tos sąjungos steigėjų grupės ir pirmosios Centro Valdybos narių minėtini A. Mačiūnas, K. Pūnikas, V. Švėdas, K. Krulikas, J. Valaitis, J. Gudavičius, J. Gimbutas, K. Jesaitis ir kiti. A. Mačiūnas buvo pirmasis ALIAS Centro Val. pirmininkas.

Kiekviena didesniame mieste buvo sukurtas vietinis ALIAS Skyrius.

Skyriai įsteigė Baltimorėje, Bostone, Chicagoje, Detroite, Los Angeles, New Yorke, Philadelphiaje ir Pittsburgėje. 1961 metų rudenį įsijungė į ALIAS eiles ir Washingtono D.C. lietuvių Technikos ir Gamtos Mokslų Draugija. Visi skyriai veikia savarankiškai pagal ALIAS įstatų dvasią ir vietos aplinkybes, o bendrais reikalais yra apjungiami Centro Valdybos.

Lietuviai inž. ir arch. gyvenę ne JAV valstybėse yra susibūrę į organizaciją pavadinant Pasaulio Liet. Inž. ir Arch. Sąjunga PLIAS, bet jos Centro Valdyba yra sudaryta iš inžinierių gyve-

nančių JAV, šiuo metu Chicagoje ir Clevelande. (PLIAS Pirmininkas, prof. S. Dirmantas gyvena Chicagoje).

ALIAS ir PLIAS turi savo spaudos organą TECHNIKOS ŽODĮ. 1961 metais Technikos Žodžio vadovybė minėjo to žurnalo dešimtmetį. Per tą dešimtį metų kolegija išleido 65 numerius Technikos Žodžio, turiningo ir patrauklios išvaizdos, žurnalo.

Pagal veikiančius įstatus ALIAS Centro Valdyba kas dveji metai šaukia ALIAS Visuotinį Suvažiavimą, kiekvieną kartą kitame mieste.

JONAS JASIUKAITIS
ALIAS Centro Valdybos
pirmininkas

1960 m. rugsėjo m. 4 d. Chicagoje, VI-tame Visuotiname Amerikos Liet. Inž. ir Arch. Sąjungos Suvažiavime, išrinktoji Centro Valdyba pareigomis pasiskirstė taip: Jonas Jasiukaitis - pirm., Stasys Švedas-sekr., Izidorius Bartkus - išd., Algis Ostrauskas - vicepirm., Karolis Bertulis - vicepirm., Kazys Pabedinskas ir Bronius Galinis - valdybos nariai. 1961 m. vasario m. K. Pabedinskui iš valdybos pasitraukus, jo vieton buvo pakviestas 1-mas kandidatas Juozas Rimkevičius.

1960 metais lapkričio m. 15 d. minėtoji Centro Valdyba buvo įregistruota Massachusetts valstybės sekretariate, kur ir pati Amerikos Liet. Inž. ir Arch. Sąjunga yra įregistruota. Inž. B. Galinis, pagal registracijos taisyklės, lieka nuolatinis ALIAS Centro Valdybos narys (Executive Director) visų renkamųjų naujų valdybų. Jis palaiko ryšius su JAV valdžios įstaigomis ALIAS reikalais. Pas inž. B. Galinį taip pat koncentruojamas archyvas visos ALIAS veiklos. B. Galinis dar papildomai tvarko reigstracijos reikalus.

1962 VISUOTINIS ALIAS SUVAŽIAVIMAS ĮVYKS DETROITE Š.m. gegužės m. 20 d. ALIAS Centro Valdybos atstovai bendrai posėdžiavo su Detrito ALIAS skyriaus valdyba svarstant visuotinio suvažiavimo ruošimo reikalus. Nutarta, ALIAS septintąjį suvažiavimą šaukti rugsėjo 1 ir 2

d.d. (Labor Day) Detroite. Savo geografine padėtimi Detroitas yra labai patogi vieta tokiam suvažiavimui.

Detroito ALIAS skyriaus valdyba vadovaujama inž. K. Tuskonio, yra pasiryžusi dėti visas pastangas svečiams paruošti nuoširdų lietuvišką priėmimą. Suvažiavime taip pat gausiai numato dalyvauti naujai įsteigusi Washingtono D.C. ALIAS skyriaus valdyba ir nariai.

Skyriams reikėtų dėti pastangas, kad daugiau jaunųjų inžinierių ir architektų suvažiavime dalyvautų ir tuo pačiu jie būtų įtraukiami į Sąjungos organizacinį gyvenimą. Yra daug svarbių problemų, kurias lietuviai inžinieriai ir architektai šiame suvažiavime turės išspręsti.

Kartais JAV inž. ir archit. keičia savo gyvenamas vietas ir jie apsigyvena miestuose kur nėra ALIAS skyriaus. Tokiais atvejais ALIAS įstatai numato, kad "kiekvienoje vietovėje ar apylinkėje kur gyvena ne mažiau 5 asmenų, turinčių ALIAS nario kvalifikaciją, steigiamas ALIAS skyrius".

Visuotinio suvažiavimo proga būtų naudinga lietuvių inž. ir arch. organizacijai, kad tokie naujieji skyriai įsteigtų. Jie būtų pristatyti suvažiavimui. Tuo reikalu steigimo iniciatoriai prašomi kreiptis į ALIAS Centro Valdybos pirm. J. Jasiukaitį (1639 So. 50th Ct. - Cicero 50, III.) ar sekr. S. Švedą (4436 So. Artesian Ave. - Chicago 32, III.) Jie gaus informacijų ir ALIAS įstatų egz.

ALIAS skyrių pirmininkai, kurie pastaruju metu yra pakeitę adresus, prašomi naujus skaičius ir skyriaus narių skaičių pranešti Centro Valdybai, kad jiems būtų galima pasiūsti būsimos suvažiavimo pakvietimus. J.J.

DEL SUVAŽIAVIMO

1962.III.30 nepriėmus PLIASO Centro valdybos sausio pradžioje padaryto pasiūlymo organizuoti bendrą visų lietuvių inžinierių ir arch. suvažiavimą Clevelande, - PLIASO Centro valdyba iki šiol kito nutarimo nėra padariusi. Drauge 1962.V.26 atspausdinta žinia yra, mažiausiai, per ankstyva. Klausimas sukviesti per 3 mėnesius pasaulinės sąjungos skyrių atstovų suvažiavimą yra pavėluotas. Detritui kaimyninių keturių PLIASO skyrių (Toronto, Ottawos, Montrealeo ir Clevelando) kolegos, jei bus pakviesti, tur būt neatsisakys dalyvauti svečių teisėmis.

Keltinas klausimas tuo pačiu laiku (tik ne rugs 2-3, o 1-3 sušaukti keturių išvardintų skyrių atstovus aptarti sudarymą antros PLIASO rajoninės, ALIASO pavyzdžiu, sąjungos.

ST. DIRMANTAS
PLIAS pirmininkas

GAUTA PAMINETI

"Vilnius in the Life of Lithuania" — Vilniaus Krašto Lietuvių S-gos anglišku išleista knyga apie Vilnių ir jo reikšmę Lietuvai. Knyga parašyta Dr. A. Šapokos, į anglų kalbą vertė E. J. Harrison. Redagavo Dr. C. R. Jurgėla ir prof. S. Suziedėlis. Spaudė "The Lights" spaustuvė Toronte. Knyga gražiai paruošta, gausiai iliustruota.

VASAROS ATOSTOGAS praleisti O. ir P. L A N I A I maloniai kviečia visus į jų vasarnamį ASBURY PARK, N. J.

Jaukūs su privačiais dušais ir kitais patogiais kambariais, netoli pajūrio.

Prašome dėl kambarių susitarti iš anksto.

515 4th Ave.,
Asbury Park, N. J.
Telefonas: PR 6-9783.

Cosmos Parcels Express Corp.

Mes pranešame savo seniems klientams, o taip pat naujesiems, kuriems mes patarnaujame, kad mūsų firma tęsia siuntinių persiuntimą į Sovietų Sąjungą.

Mes esame įgalioiti VNESPOLYTORG tęsti siuntinių siuntimą, ir mes garantuojame, kad siuntiniai bus pristatyti ir labai skubiai.

Visi mūsų skyriai turi didelį pasirinkimą siuntiniams reikmenų (audinių, odų ir t.t.) labai prienamomis kainomis.

Visi mūsų skyriai suminėti žemiau kuo geriausiai jums patarnaus pagal kiekvieno individualius pageidavimus.

NEW YORK 2, N. Y., 39 — 2nd Avenue — Tel. AL 4-5456
BROOKLYN II, N.Y., 370 Union Ave., Tel. EV 4-4952
BROOKLYN 7, N. Y., 600 Sutter Avenue — Tel. DI 5-8803
LAKEWOOD, N. J., 126 — 4th Street — Tel. FO 3-8569
PATERSON 1, N. J., 99 Main Street — Tel. MU 4-4619
NEW HAVEN, Conn., 6 Day Street — Tel. LO 2-1445
PITTSBURGH 3, Pa., 1015 E. Carson St. — Tel. HU 1-2750
WORCESTER, Mass., 174 Millbury St. — Tel. SW 8-2868
HAMTRAMCK, Mich., 11333 Jos. Campau. Tel. TO 7-1575

CLEVELAND 13, Ohio, 2683 W. 14th St. — Tel. TO 1-1068
CHICAGO 22, Ill., 2222 W. Chicago Ave. — Tel. BR 8-6966
CHICAGO 8, Ill., 3212 So. Halsted St. — Tel. WA 5-2737
LOS ANGELES 22, Cal., 960 So. Atlantic Blvd. Tel. AN 1-2994

SAN FRANCISCO, Cal., 2076 Sutter St. — Tel. FI 6-1571
NEWARK 3, N. J., 428 Springfield Ave. — Tel. BI 3-1797
PHILADELPHIA 23, Pa., 525 W. Girard Ave. Tel. WA 2-4035

WATERBURY, Conn., 6 John St. — Tel. PLaza 6-6766
GRAND RAPIDS, Mich., 606 Bridge St. N.W. Tel. GL 8-2256

PASSAIC, N. J., 176 Market Street — Tel. GR 2-6287
DETROIT, Mich., 7300 Michigan Ave. — Tel. VI 1-5355

ATHOL, Mass., 61 Mt Pleasant St. — Tel. CH 9-6245
VINELAND, N. J., West Landis Ave., Greek Orthodox Club Blvd.

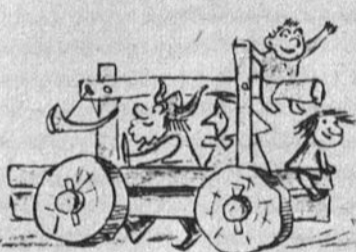
šis skyrius atidarytas penktadieniais, šeštadieniais ir sekmadieniais.

BOSTON 18, Mass., 271 Shawmut Ave. Tel. LI 2-1767

BUFFALO 6, N. Y., --332 Fillmore Ave., Tel. TL 6-2674

HARTFORD, Conn., -- 132 Franklin Ave., Tel. CH 6-4724

KAM VARGTI, KELIAUTI...

PRALEISKITE ATOSTOGAS M E Š K O J P R I E ATLANTO.

VILA MEŠKA
42 Beach St., Monument Beach,
Cape Cod, Mass.
Tel. Buzzards Bay, PLaza 9-3251.

VASAROS SEZONUI ATIDAROMA BIRŽELIO MĖN. 16 D. IKI RUGSĖJO 9 D.

ŠEIMININKAI PASIRUOŠĘ JUS MALONIAI PRIIMTI.

KAINOS savaitė su pensijonu: SUAUGUSIEMS \$50.00, VAIKAMS \$25.00. Didesnėms šeimoms daroma nuolaida.

15% nuolaida nuo birželio mėn. 16 d. iki rugsėjo mėn. 9 d.

VILA MEŠKA,
42 Beach St., Monument Beach,
Cape Cod, Mass.
Tel. Buzzards Bay, PLaza 9-3251.

Rašytojas Vyt. Alantas ir V. Perminas vieno pokylio metu tariasi lietuvių namų pirkimo reikalais. J. Gaižučio nuotrauka

Detroitėje gimsta lietuviška pastogė

Turtinga lietuviškomis organizacijomis Detroito lietuvių kolonija daug metų pildė kišenes svečioms. Neturėjimas savų namų, organizacijoms sudarė daug sunkumų. Tiesa, buvo atsiradę visiems lietuviams kurti mėgino sukurti reikiamą kapitalą ir įgyti lietuviams nuosavus namus. Bet tai baigėsi nesėkme. Vienas iš tokių iniciatorių nesulaukdamas šimtinių, ėmėsi spaudoje grąžinti neklausdoms, atsisakantiems duoti tam tikslui pinigų, pravedimu vos ne policinėmis priemonėmis tam tikrų tardymų. Šis panaudotas metodas sukėlė didelio pasipiktinimo ir pačių namų pirkimo idėją palaidojo ilgam laikui.

Detroitėje veikia Dariaus - Girėno Klubas, kuris savo našia ir konstruktyvia veikia jau senai aukštai vertinamas patriotinės visuomenės. Klubo veikėjai V. Perminui vadovaujant, viename iš savo susirinkimų padarė sensingą nutarimą. Imasi iniciatyvos sukurti savo narių tarp reikiamo kapitalo ir nupirkti lietuviams savą pastogę. Klubo energingas pirmininkas Jonas Atkočaitis, nieko nelaukdamas su talkininkais imasi vykdyti nutarimą. Nuostabu, kas nepavyko per daug metų kitiems, tas

pavyko Klubui. Per trumpą laiką, Klubas sutelkė 20,000 dol. namų fondui kapitalą vien iš savo narių tarpo, kurie noriai davė pasakos formoje šimtinės. Liko surastas visapusiai tinkamas pastatas, galės gražiai reprezentuoti lietuvių koloniją. Pradėjo plaukti šimtinės ir iš nenarių, bet gerų patriotų. Klubas išsirūpino Michigano valstijos leidimą barui laikyti, kuris bus didžiausiu šaltinių skolų mokėjimui ir namų išlaikymui.

Klubas neapsiriko pasirinktu keliu telkiant fondą. Iš kalno paskelbė, kad perkamieji namai nebus vienos organizacijos namais, bet tarnaus visiems lietuviams ir jų organizacijoms, išskiriant Maskvos garbintojus... Tokia idėja visiems lietuviams patiko. Kadangi šimtinių skolintojų atsirado ir ne narių, ir išvengimui kai kurių kito pobūdžio priekaištų, Klubas nutarė sudaryti Detroito lietuvių Namų Draugiją, kurios nariais tampa visi šimtininkai ir tai Draugijai perduoti namų fondus ir ją padaryti tikru savininku, pats gi klubas taps nuomininku ir namų išlaikymo bei skolų mokėjimo finansiniu šaltiniu. Direktorių Taryba išsirinko savo vadovu teisininką Šarką ir darbas gražiai varomas pirmyn.

XII SPORTINIŲ ŽAIDYNIŲ IR LENGVOSIOS ATLETIKOS VARŽYBOS TORONTE

Papildydami ankstesniuosius mūsų pranešimus skelbiame, kad VII-ųjų Amerikos Lietuvių Sportinių Žaidynių Lengvosios Atletikos varžybos įvyks 1962 m. liepos 7-8 d. Toronte, Ont.

FASK-to pavedimu, Žaidynes vykdys Kanados Sporto Apygarda, talkininkaujant Toronto LSK Vyčiai ir Toronto PPSK Aušrai.

Lengvosios Atletikos varžybų programa:

Vyrams: 100 m, 200 m, 400 m, 800 m, 1500 m, 3000 m; 110 m kliūtinis; 3000 m ėjimas; 1 toli, 1 aukštai, su kartimi, trišuolis; rutulys, diskas, ietis; 4 x 100 m estafetė; Olimpinė estafetė (800 m x 400 m x 200 m x 200 m).

Moterims: 60 m, 100 m; 80 m kliūtinis; 1 toli, 1 aukštai; rutulys, diskas, ietis; 4 x 60 m estafetė.

Jauniems A kl.: 100 m, 200 m, 400 m, 800 m; 70 yd. kliūtinis; 1 mylios ėjimas; 1 toli, 1 aukštai, su kartimi; rutulys (12 lb.), diskas (High School), ietis (moterų); 4 - 100 m estafetė.

Jauniems B kl.: 60 m, 100 m, 60 yd. kliūtinis; 1 toli, 1 aukštai, rutulys, diskas, ietis.

Mergaitėms A kl.: 60 m, 50 yd. kliūtinis; 1 toli, 1 aukštai; rutulys, diskas, ietis.

Mergaitėms B kl.: 50 m, 1 toli, 1 aukštai, diskas, beisbolo sviedinukas, 4 x 50 m estafetė.

Jaunių ir mergaičių A klasei priklauso nevyresni kaip 1944 m. gimimo, o jaunių ir mergaičių B klasei - nevyresni kaip 1947 m. gimimo.

Dalyvavimas yra atviras visiems š. Amerikos lietuviams sportininkams, atlikusiems 1962 m. registraciją ŠALFASSE-je. Varžybos vyks YORK MEMORIAL STADIUM, Elington Ave. ir Keele St. kampas.

Dalyvių registracija turi būti atlikta iki š. m. birželio 30 d., šiuo adresu:

Vytautas Bireta,
KSA-dos Vadovas,
204 Rusholme Rd.,
Toronto 4, Ont.

Kaip jau ankščiau buvo skelbta, 1962 m. yra skiriami I-sios Lietuvių Tautinės Olimpjadės, įvykusios 1938 m. Kaune, prisiminimui. Ta proga visos XII-ųjų Žaidynių varžybos yra pravedamos atitinkamoje dvasioje ir pirmų trijų vietų laimėtojams vyrų

ir moterų klasėse yra įteikiami specialūs medaliai.

Smulkesnės informacijos bei varžybų nuostatai yra išsiuntinėti visiems sporto klubams. Dalyvių registracija vykdoma per sporto klubus. Klubams nepriklausą sportininkai, norintieji dalyvauti, kreipiasi tiesiai pas rengėjus.

Lengvojoje atletikoje klubiniam nugalėtojui tenka Aiteininkų Federacijos Pereinamoji Taurė, įsteigta 1958 m. Pereitais metais

Šiais metais baigė Punsko lietuvių vidurinę mokyklą mokiniai su klases auklėtoju J. Vaina.

SOCIALINIS DRAUDIMAS

IONAS ŠOLIŪNAS

Pastabos apie dokumentus

Kadangi turime ir kitokių rūšių pensijų, todėl reikalaujama ir pridėtinų įrodymų. Pavyzdžiui mirusio darbininko našlė norinti gauti našlės pensiją, turi pateikti vedybinius metrikus. Vaikų pensijoms gauti yra būtini jų gimimo pažymėjimai. Jeigu vaikai neturi gimimo ar krikšto metrikų tai galima išsigelbėti pristatant mokyklos registracijos dokumentus.

Skirybų atvejais yra būtina pateikti skirybų dokumentus. Čia tik viena pastaba. Socialinio draudimo įstaiga nepripažįsta skirybų legaliomis, jei tos skirybos įvyko valstybėje kuri tokio vedybinio gyvenimo anuliovimo nepripažino tuo metu kada buvo įvykdyta vedybinė sutartis. Vadinasi, jei sakykime lenkas sakytųsi, jos jis su žmona persiskyrė Lenkijoje prieš paskutinįjį karą ir dabar jis norėtų įrodyti, kad jo antroji žmona yra teisėta tai vargu ar jam tai pavyktų, nes Lenkija nepripažino skirybų.

Daugiausiai betgi nesusipratimų ir bereikalingo laiko gaišinių įvyksta sunedarbingumo pensijų įrodymais. Mat darbininkas, manęs jog jo nesveikata pasiekė laipsnį kur jis turėtų teisę į nedarbingumo pensiją, kreipiasi į įstaigą su savo daktaro pažymėjimu. rodančiu kad darbininkas yra nedarbingas. Šitoks pažymėjimas yra bevertis. Nedarbingumo pensijai gauti nepakanka daktaro pažymėjimo. Yra būtina įrodyti, kad esi nedarbingas.

Kada darbininkas tampa nedarbingu, visa kas jam pirmiausiai

reikia atlikti yra užpildyti nedarbingumo pensijai gauti pareiškimą. O toliau jau pati socialinio draudimo įstaiga nurodys kas darytina. Svarbiausiai yra žinoti daktarų vardus, adresus ir kada jis gydė, Beto reikia pateikti informacijas apie ligonines, kuriose buvo gydytasi. Daugiau nieko. Užtat neverta rūpintis daktarų pažymėjimais, nes jie yra bereikšmiai.

Bendrai tenka pabrėžti, kad kreipiantis į socialinio draudimo įstaigą pensijų reikalais tvarkingas dokumentų pristatymas trumpina laukimo laiką ir sumažina tą visų nemėgstamą popierizmą.

Dažnai pasigirsta nusiskundimų dėl įvairiausių dokumentinių įrodymų kurių reikalaujama kreipiantis socialinio draudimo pensijų reikalais į vietines valdžios įstaigas. Neretai tos įstaigos apkaltinamos bereikalingu popierizmu bei biurokratizmu. Galbūt kartais ir yra per daug įvairiausių reikalavimų, tačiau turėtume atsiminti, kad nė jokia įstaiga, privati ar valdiška, niekada nedaro finansinių išmokėjimų, jeigu jie nėra pilnai dokumentuoti, jeigu išmokėjimai nėra pakankamai įteisinti.

ĮRODYMAI PENSIJOS GAVIMUI

Paprastai, norint gauti socialinio draudimo senatvės pensiją, yra būtina įrodyti tik du dalykus: a) Kad esi sulaukęs pensininko amžiaus ir b) Kad esi pakankamai ilgai išdirbęs. Nevisadas net reikalinga ir amžiaus įrodymas. Tačiau yra tam tikru atveju kada reikalaujama pristatyti kokius

nors dokumentus amžiui įrodyti. Kokie dokumentai yra priimtini? Žinoma, geriausia yra įvairiausi gimimo bei krikšto metrikai. Tačiau šių dokumentų neturint, dar neverta skaudintis, nes yra daugybė kitų dokumentinių amžiaus įrodymų tinkamų raščių. Galima naudoti įvairiausi užsienio pasai, vizos, imigracinės įstaigos įvažiavimo kortelės, naturalizacijos pažymėjimai, vedybiniai metrikai, ar pagaliau mokyklų pažymėjimai. Bendroji taisyklė yra ši: juo dokumentas senesnis - tuo jis vertingesnis. Užtat kreipiantis į socialinio draudimo įstaigą pensijų reikalais patartina naudoti senesnius dokumentus. Neverta nuogąstauti, jei dokumentai yra svetima kalba. Vietinės įstaigos gali lengvai padaryti vertimus ir panaudoti dokumentus paprastai gražina atgal. Turiu vieną patarimą: nekomplikuokime sau patiems reikalų! Kaip? Dažnokai žmogelis atsineša visą glėbį įvairiausių dokumentų. Ir kas svarbiausia, kad tie dokumentai neretai rodo neteisingą gimimo datą. Jeigu turime dokumentų su neteisingomis datomis - pamirškime juos. Svarbiausiai atsimintina, kad prisitačius kelias gimimo datos vienos jų autentiškumas turės būti įrodytas. Ir juo daugiau pristatome datų, tuo yra sunkiau įrodyti kuri gimimo data yra teisinga.

Antroji problema yra savo uždarbių įrodymas. Ir čia neretai susimaišoma. Betgi atsimintina, kad geriausi uždarbių įrodymai yra darbdavio išduotasis uždarbių pažymėjimas (W-2 Form). Šioji forma dažniausiai yra žinoma kaip valstybinių mokesčių mokėjimo pažymėjimas (Federal Income Tax Return Form). Jeigu jau yra artėjama prie pensininko amžiaus, patartina savo kopijos nenumesti, o pasilaikyti kaip uždarbių dokumentą. Kreipiantis į socialinio draudimo įstaigą pensijos reikalais, pasiimtinai toji forma, nes iš jos yra lengviausiai nustatyti metinių uždarbių sumas.

Ypatingai svarbu šias formas saugoti, jeigu dirbama mažoje dirbtuvėje arba įstaigoje. Mat dar vis panašaus kalibro institucijos kartais neatsiskaito laiku, arba niekadoms, su valdžia dėl valstybinių mokesčių ir anoji forma belieka vienintelis darbininko uždarbių įrodomasis dokumentas.

Jeigu kartais tekėtų dirbti kur nors privačiuose namuose, arba ten, kur yra tik keli darbininkai, tai patartina visados saugoti uždarbių išmokėjimo šakneles (receipts). Praktika parodo, kad privačiuose namuose dirbantieji dažniausiai yra nuskrudę, nes iš jų uždarbių socialinio draudimo mokesčiai atskaitomi, tačiau jie nėra pasiunčiami centrinei įstaigai. Tokiu būdu darbininkas praranda ir pinigų ir negauna jokio kredito už savo darbą. Beto, dirbant privačiai, darbdavys kartais ir nežino, jog reikia atskaityti socialinio draudimo mokesčius. Jeigu taip nedaroma ir jeigu darbininkas vėliau gali pateikti įrodymus, kad jis dirbo, tai tada darbdavys dar galima priversti mokesčius užmokėti. Tačiau kiekvienu atveju yra būtinas dokumentinis įrodymas.

KAS DIRVOS NESKAITO - DAUG NUSTOJAI!

Mūsų bendradarbis Australijoje, dažnai parūpinąs nuotraukų iš lietuviškojo gyvenimo, Eug. Karpavičius, prie savo namo Sydney priemiestyje Belmore.

Mes kepame visokius pyragus, lietuvišką duoną, tortus ir kitus skanumynus. Prašant išvežiojame į namus.

ST. CLAIR BAKERY

Sav. O'Bell-Obelenis

6212 Superior Avenue Tel. EN 1-6525

Antroji mūsų krautuvė yra

1404 E. 66 Street Tel. EN 1-4551

Čia Jūs gausite įvairiausių vyną, alų ir geriausių mėsos produktus.

RADIO - TV - HOME

BERTI WITT — savininkas

11817 LORAIN AVE. CLEVELAND 11, OHIO TEL. 252-3840

DIDELIS IŠPARDAVIMAS importuotų radijo aparatų nepaprastai atpigintom kainom; Blaupunkt, Telefunken, Grundig ir kiti paskutinės laidos stereo bei Hi-Fi aparatai.

Pritaikinti amerikoniškom stotim. Garantijos ir asmeniškias įrengimas jūsų namuose bei eksperto pataisymai.

Skambinkite nedelsdami ar atvykite pasižiūrėti, (išskyrus trečiadienius).

J. P. MULL-MULIOLIS

Nekilnojamo turto pirkimo, pardavimo, įkainavimo ir apdraudos įstaiga.

6606 Superior Ave. UT 1-2345

13229 Superior Ave. UL 1-6666

ALGIMANTAS DAILIDĖ,

lietuvis bendradarbis ir East Clevelando skyriaus vedėjas.

Detroitiečiai, atydziai sekdami plano įgyvendinimą, visapusiai jį remia, kas kart atsirandant naujų šimtininkų arba tokių, kurie įsipareigojo ateiti nemokam talkon atliekant namų remontą.

Bene paskutinį kartą Dariaus Girėno Klubas turės narių susirinkimą po svetimu stogu, ateinantį sekmadienį, 24 birželio, 1 v. p.p. mažoje ispanų salėje. Šiame susirinkime numatoma padaryti nutarimų, įgalinančių greitu laiku įsikurti lietuviškoje pastogėje.

K. Ambrozėjus

24 valandų patarnavimas Tel. 942-8038

J. S. AUTO SERVICE & SALES

Didelis pasirinkimas geros rūšies vartotų mašinų.

Dažoma karštais purkštuvais — taisomos karoserijos — motorai — bėgiai — sankabos — stabdžiai.

J. ŠVARCAS
savininkas

35571 Vine Street
Eastlake, Ohio

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

• **John Marshall Briley**, Ohio respublikonų kandidatas į JAV senatą, išvyko į Europą ir Art. Rytus susipažinti su JAV prestižu ir paramos naudojimu eilėje valstybių.

Prieš išvykstant, J. M. Briley buvo susikvietęs Clevelando svetimomis kalbomis leidžiamų laikraščių redaktorius, pasižadėdamas savo rinkiminėje akcijoje atkreipti kuo didžiausią dėmesį į pavienių tautybių interesus jų kraštų laisvės siekimuose. Jo nuomonės, praeityje respublikonai per mažai kreipė dėmesio į tautinių grupių interesus.

• **Kęstutis E. Steponavičius** š. m. birželio 14 d. baigė gerais pažymiais Cleveland Hights aukštesniąją mokyklą ir gavo mokyklos baigimo diplomą. Studijoms tęsti Kęstutis Steponavičius yra priimtas į Case Technologijos Institutą Clevelande.

RUOŠIASI JAU KIAM POBŪVIUI

Tautinės Sąjungos 12-to skyriaus valdyba sekmadienį, birželio 17 d. sekretoriaus Jono Rastenio namuose, posėdžiavo rengiamo pobūvio aptarimui, kuriame bus atžymėti ir Jonai, Petrai ir Vlada ir Juliai, visi kartu. To vasarinio pobūvio vieta jau minėta, A. ir B. Nasvyčių rezidencijoje, 10823 Magnolia Drive,

DR. JONAS STANKAITIS

Dr. Jonui Stankaičiui 50 metų

Gimė 1912 m. balandžio 4 d. netoli Jurbarko miesto ir ten esančio dvaro penkių brolių ir vienos sesers šeimoje. Jis iš mažens patyrė trilypijį kaimo, dvaro ir miesto gyvenimą. Jurbarko baigė pradžios mokyklą ir gimnaziją, o 1931 m. įstojo į Vytauto Didžiojo Universi-

tetą, Medicinos Fakultetą Kaune.

Medicinos gydytojo diplomą gavo 1937 m., taigi, antra 25 m. sukaktis, ir pradėjo dirbti Kauno Raudonojo Kryžiaus Moterų Ligų ligoninėje, o 1939 m. buvo išrinktas Vytauto Didžiojo Universiteto Akušerijos - Gynekologijos katedros jaunesniu asistentu. 1941 m. pakeliamas vyresniu asistentu. 1942 m. dr. J. Stankaitis skiriamas adjunktui kurti ir vesti tuometu besiformuojančią Universiteto akušerinę katedrą ir kliniką Švento Jokūbo ligoninėje Vilniuje, kuriai jis vadovavo iki 1944 m. liepos mėn.

Dar Lietuvoje 1940 m. solenizantas išlaikė magna cum laude egzaminus medicinos daktaro laipsniui įgyti, tačiau dėl karo disertacijos Lietuvoje negalėjo apginti. 1946 m. Heidelbergo Universitete pas prof. Voegelę ir prof. H. Runge apgynė savo darbą tema: "Das Ovarialcarcinom und die Veraenderungen der Gebaermutterschleimhaut" ir gavo medicinos daktaro laipsnį.

1946 m. suorganizavo Akušerijos - Gynekologijos ligoninę Guenzburg an der Donau. 1948 m. balandžio mėn. buvo pakviestas į Ser-vatius Stift pabėgėlių ligoninę Augsburgėje skyriaus ir Gynekologijos skyriaus vadovauti. 1949 m. jau Amerikoje, Rochester, N. Y. 1952 m. išlaikė privačios praktikos egzaminus Baltimorėje. 1954 m. pradėjo verstis privačia praktika Cambridge, Ohio. Privačios praktikos įdomesni atsitikimai: "A fatal case of Lymphadenopathy type of Nistoplasmosis" paskelbė Ohio State medicinos žurnale 1955 m. Nuo 1956 m. vėčiasi gydytojo praktika Clevelande.

Visuo-omeninėje veikloje dar jaunose dienose teko reikštis vyčiu, skautų ir ateitininkų organizacijose. 1948-49 m. teko pirmininkauti tremties Lietuvių Gydytojų Sąjungai. Clevelande dr. J. Stankaitis buvo eilę metų Ohio Lietuvių Gydytojų Draugijos vicepirmininkas, o šiuo metu yra šios draugijos pirmininkas. Izabelė Stankaitienė ir dukra Kristina yra veiklios Clevelando lietuvių visuomeniniame gyvenime ir visiems clevelandiečiams maloniai pažįstamos. (vlr)

• Šį šeštadienį, birželio 23 d. įvyks Lake Erie A. A. U. regioninės moterų ir mergaičių lengvosios atletikos 1962 m. pirmenybės, kuriose dalyvauja ir būrelis LSK Žaibo lengvatlečių. Varžybos vyks John Adams High School stadione, 3817 E. 116th St. (tarp Kinsman ir Harward). Pradžia 10 val. ryto.

Skaučių veikla

Neringos Skaučių Tunto paskutinė vasaros priešstovyklinė suiega įvyks birželio 26 dieną, 7 val. vakaro Čiurlionies namuose. Visos skautės dalyvauja pilnoje uniformoje.

Skaučių vasaros stovyklai, kuri įvyks liepos 28 — rugpjūčio 12 dienomis, reikalinga šeimininkė. Dėl sąlygų prašome skambinti tuntininkei ps. A. Balašaitienei telefonu CE 1-6072.

Platesnė informacija dėl stovyklos bus paskelbta atskiru skelbimu.

Gegužės 29 d. vyr. skautės — kandidatės Nijolė Petkevičiūtė, Rita Zagarskaitė, Eleonora Šenbergaitė, Laimutė Obelenytė, Nijolė Jankutė ir Irena Sniečkienė davė vyr. skautės įžodį. Įspūdinga įžodžio ceremonija įvyko Rockefellerio parke ant uolotos upės krantų, primenančių Lietuvos upių pakrantes. Po įžodžio Vytauto ir Amandos Muliolių namuose įvyko laivas su vaisėmis. (ab)

Organizacijų vėliavos ir Čiurlioniečiai birželio įvykių minėjime Clevelande. V. Pliodžinsko nuotrauka

Šturpių 1941 metų tremimų minėjimas

ALT Clevelando skyrius birželio 17 d. surengė minėjimą, prasidėjusį šv. Jurgio bažnyčioje pamaldomis už žuvusius ir pavergtusius lietuvius. Iškilmingai paveikė mus ištikimybės, garbės ir aukos simboliu - 6 vėliavos, atstovaujan-

čios įvairiems sąjūdžiams bei organizacijoms.

Šv. Mišias atšavo kun. kan. V. Zakarauskas, Kun. Dzegoraičio pamokslas paliko mummyse didelių ir gilių įspūdžių.

Gerai pasirodė parapijos choras, vadovaujamas muz. Pr. Ambrazo ir ypatingai šį kartą sušvelnėjęs lyrinis tenoras - V. Matulionis.

Po pamaldų tos pačios parapijos salėje įvyko minėjimas, kurio didingumą pabrėžė tos pačios vėliavos. Jautrių ir gal nevienodai pergyvenančių tas skaudžias skriaudas minėtojų prisirinko bemaž pilna salė.

Po trumpo ALT Clevelando skyriaus pirmininko K. Žiedonio žodžio, sugiedota JAV ir Lietuvos himnai, kuriuos rūpestingai ir geru stiliumi atliko Čiurlionio ansamblis, diriguojant A. Mikulskiu.

Prisiminus ir geriant žuvusių, ansamblis sugiedojo Nulūdido kapais apsklojus tėvynę. Tai buvo skaudžiausiojo liūdesio akimirkos, bangaujančios gerai sunderintais ir niuansuotais choro garsais.

Su prelegentu - VLiko pirminku Dr. A. Trimaku visuomenę supažindino adv. J. Smetona, Dr. A. Trimakas, turiningame savo žodyje apibūdino ištisą eilę opių šios dienos pasaulinės politikos faktų ir jiems kriterijų: optimistai, bėgdami nuo baisaus komunizmo, buvo manę, kad tuoj grįš Lietuvon, bet toks optimizmas netinka; tarptautinė politika smarkiai kinta; turime žengti su mūsų byla Amerikine spauda, radiofonu ir įtakingais veikėjais; kairiuose Pietų Amerikos kraštuose lietuvių veikla tokia kryptimi žymi ir girtina; reikėtų stipriai veikti prieš ne vien tik Italijoje, bet ir betkur kitur pasirodantį Paleckį ar kitus panašius atstovus; Baltijos kraštai yra Sovietų strateginė zona; dabar kultūriniai ryšiai su tauta nieku būdu neleistini; permaža svarbios problematikos pasirodo išsivijos lietuvių spaudoje - ir tat dar būtų ne viskas.

Itinamoji rezolucija JAV vyriausybei, I. Stasaitės perskaityta ir, J. Smetonai pirminkaujant, priimta vienu balsu.

Pakviestieji JAV vyriausybės pareigūnai neatvyko. Meninės dalies nebuvo. Paraginus susirinkusiuosius nuvykti į lietuvių kultūrinį darželį Maironiui ir kitiems tautos didvyriams pagerbti, minėjimas baigtas visų giedama Marija, Marija.

Vladas Braziulis

• Būsim pajėgūs, turėdami pajėgias ekonomines institucijas, Lithuanian Village bendrovė — vienas iš geriausių pavykusių bandymų taja linkme. Pirkdami Lithuanian Village akcijas — perkame ir visai bendruomenei plėtą tolimesniam jos gebūviui.

• Išnuomojamas 5 kamb. butas viršų tik suaugusiems lietuvių rajone: 7202 Hecker Ave. Tel. UT 1-5080. (71, 72)

Pirmas romanas skirtas lietuvių genijui Čiurlioniu Jurgis Gliauda IKARO SONATA Pas visus knygų pardavėjus

UŽSAKYKITE GĖLES TELEGRAFU Gėlės visoms progoms — vedyboms, laidotuviams ir t.t. FRIENDLY FLOWER SHOPPE VISAD JŪSŲ PATARNAVIMUI Atdara: nuo 9 ryto iki 7 val. vak. Sekmad. nuo 10:30 - 1:30 Telef. namų 431-6558 6901 Superior Ave. Krautuvės — 431-6339 Cleveland 3, Ohio

EAST CLEVELAND — 13515 EUCLID AT SUPERIOR AVE. SAVINGS EARN OPEN EVERY SATURDAY UNTIL 2:30 4% SUPERIOR SAVINGS ACCOUNTS INSURED TO \$10,000 HOME AND REMODELING LOANS IN TOWN OFFICE — 6712 SUPERIOR AT EAST 68 ST.

JAKUBS & SON FUNERAL HOMES Vėsinamas oras Jūsų patogumui Della E. Jakubs & William J. Jakubs Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai 35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo. 6621 Edna Avenue EN 1-1763 936 East 185 St. KE 1-7770

ACADEMY OF MEDICINE OF CLEVELAND SABIN ORAL SUNDAY Polio Prevention Program List on this form (PLEASE PRINT) the names of ALL persons in your household who will be immunized AT THE SAME TIME. Date Household Address City County PLEASE PRINT LAST NAME FIRST NAME INITIAL AGE I hereby state that I am the head of the household of the persons listed above and I hereby request that Sabin oral polio vaccine be administered to said above listed minors: Signature HEAD OF HOUSEHOLD

DIRVA

Nr. 72

1962 m. birželio 22 d.

KAS IR KUR?

• A. Grišonas, Lietuvos pasiuntinys Urugvajuje sekretorius, mirus min. dr. A. Graužiniui, Lietuvos Diplomatijos Sefo paskirtas charge d'affaires ad interim eiti pareigas.

• R. Korzonas, I. Užgirienė, A. Stepaitis, R. Tonkūnaitė ir K. Jėčius sudaro naujai išrinktą Filisterių Skautų S-gos Centro Valdybą.

• Užsiprenumeravo A. Smetonos monografiją: J. Čerčius, Flint, Mich.; A. Vaišnys, Waterbury, Conn.

• Felix V. Juska (Juška) yra JAV žemės ūkio Departamento aukštasis pareigūnas, žolės auginimo autoritetas. Jo straipsniai-patarimai kaip auginti žolę telpa kartais ir plačiai paplitusiose žurnaluose.

KORP! NEO-LITHUANIA VASAROS STOVYKLA

Šiais metais neolithuanų vasaros stovykla įvyksta prie Atlanto gražioje J. Kapočiaus vasarvietėje — Osterville Manor Cape Cod, Mass. nuo rugpjūčio 25 d. iki rugsėjo 3 d.

Visi korporantai prašomi atostogas taip sutvarkyti, kad galėtumėte dalyvauti stovykloje.

Vyr. Valdybos pavedimu šiemet stovyklą organizuoja ir praveda New Yorko neolithuanai. Visais stovyklą liečiančiais reikalais prašome kreiptis į E. Noaką — 103-53 104th St., Ozone Park 17, N. Y.

• Laima Šileikytė, šią vasarą sėkmingai baigusi Annhurst kolegiją, grįžo į New Yorką, kur Akademikų Skaučių Draugovės New Yorko skyriaus sueigoje birželio 7 d. buvo išrinkta skyriaus pirmininke.

• Al. Jonušas, mokėdamas už Dirvą, prisiuntė ir \$4.00 auką.

Birželio įvykių minėjimo Chicagoje grupė dalyvių prie žuvusių dėl Lietuvos laisvės paminklo Jaunimo Centro sodelyje. Stovi iš kairės: gen. konsulas dr. P. Daužvardis, K. Drunga, S. Šiaučiūnas, gen. prof. S. Dirmantas, pulk. J. Švedas, gen. V. Mieželis ir kiti. V. Noreikos nuotrauka

• Pov. Karosas, New Britain, Conn. įsijungė į Ant. Smetonos garbės prenumeratorių eiles, atsiųsdamas \$25.00.

• E. Masiulis, Beverly Shore, Ind., užsiprenumeravo A. Smetonos monografiją.

• Laisvės Kovų Dainos, LNF išleistos knygos visais reikalais kreiptis į E. Čekienę, LNF pirm., 87-80 96 St., Woodhaven 21, N. Y.

Be to, New Yorke galima knygą įsigyti per L. Tamošaitį, 90-34 78 St., Woodhaven 21, N. Y.; J. Kiaunę, 180-24 Grand Central Parkway, Jamaica 32, N. Y. ir A. Daunį, 18 Cedar St., Syosset, L. I., N. Y.

TORONTO

• LNT Remti Moterų Būrelio veikėjos birželio 5 d. susirinkusios pas p. Kuolienę aptarė visą eilę lietuviškos veiklos klausimų ir tarpusavyje pasiskirstė neatidėtinų darbų vykdymą.

Birželio 14 d. suėjo trys metai kai mirė konsulas Vytautas Gylis. Ta proga Lawn kapinėse buvo apilankytas jo kapas ir padėta gėlių. Šiame prisiminimo pagerbime dalyvavo velionies našlė V. Gylienė, konsulas dr. J. Žmuizdas su poniu, A. J. Tiškai iš JAV ir būrelis torontiečių lietuvių.

Pabaltiečių deportacijų minėjimas buvo suuroštas Massey Hall didžiulėse patalpose birželio 14 d. Minėjime pagrindinę kalbą pasakė Kanados ministras pirmininkas J. Diefenbaker, kuris kaip jau žinome yra didelis Pabaltijo ir kitų pavergtųjų Europos tautų užtarėjas, iškėlęs rusų kolonializmo klausimą Jungtinėse Tautose. Džiugu pažymėti, kad tarp daugelio, raštu sveikino Federalinio parlamento liberalų partijos vadas M. Pearson. Meninėje programoje pasirodė lietuvių vyrų kvartetas ir estų vyrų choras. Iškilmingais trijų Pabaltijo tautų pasižadėjimais kovoti už Lietuvos, Latvijos ir Estijos laisvę ir tų tautų himnais buvo baigtas minėjimas.

Z. Orentienės baletu studija birželio 26 d. baigia mokslo metus. Ši data laikytina darbo penkmečio pirmąją sukaktimi. Per tą laiką studijai buvo leidžiama naudotis lietuvių namų patalpomis.

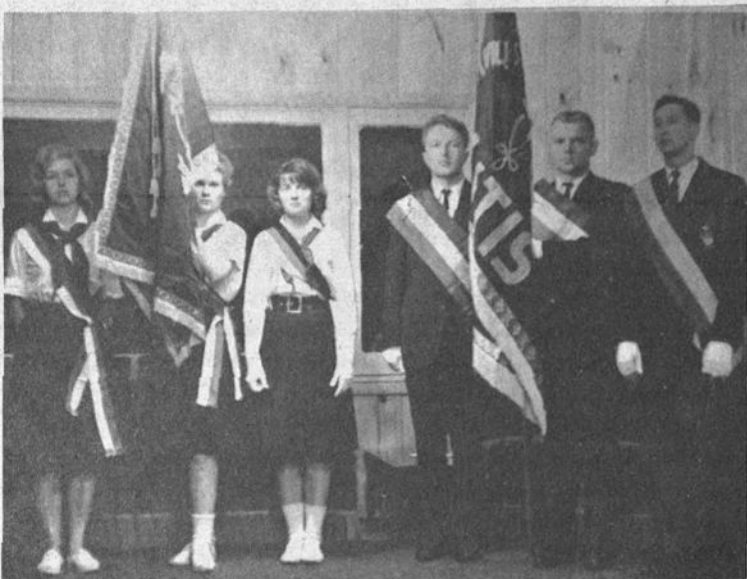
DIRVA METAMS
TIK \$10.00

A. A.

KAZIMIERAI DUBINSKIENEI

mirus, Dr. V. J. DUBINSKAMS ir p. DIČPINI-GAITIENEI su šeima nuoširdžią užuojautą reiškia ir kartu liūdi

Jonas Činkus

Birželio 7-8 d. Christiana Lodge vasarvietėje įvyko Akademinių Skautų Sąjūdžio ir Korp. Vytis suvažiavimas. Nuotraukoje vėliavos iškilmingame posėdyje.

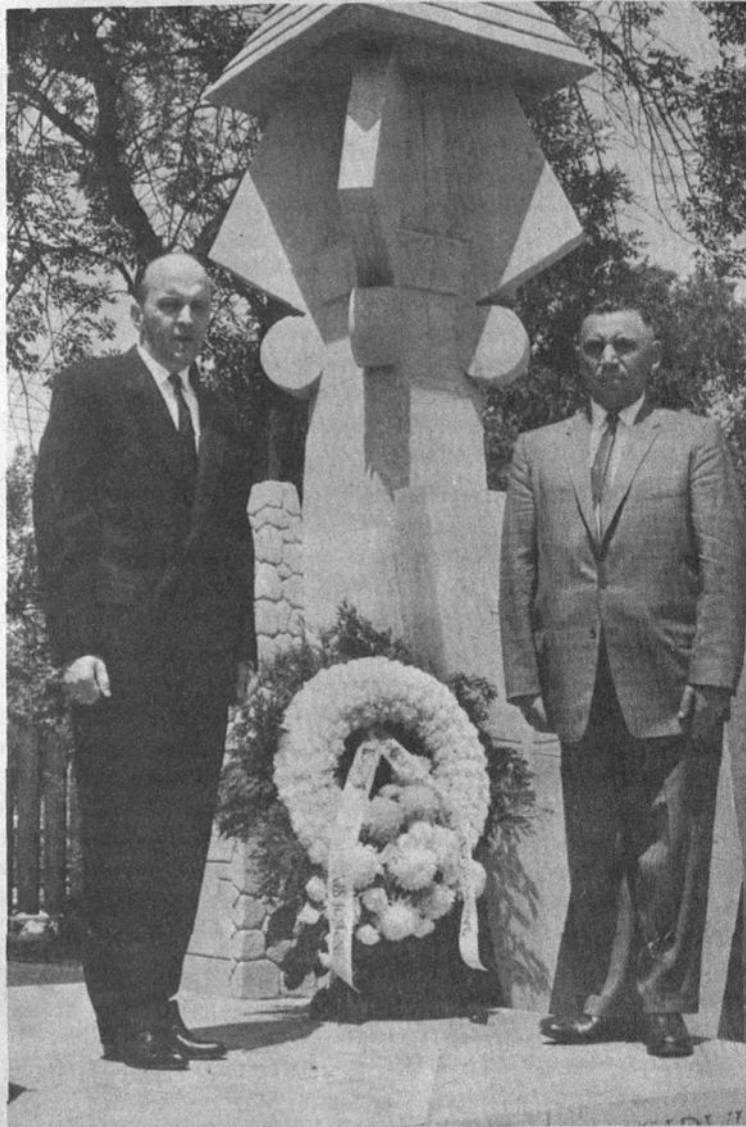

Suvažiavimo dalyviai klausosi pranešimų.

Grupė suvažiavimo dalyvių.

J. Tamulaičio nuotraukos

LB Chicago apygardos valdybos pirmininkas K. Drunga ir vice-pirmininkas St. Šiaučiūnas, padėję vainiką prie žuvusių dėl Lietuvos laisvės paminklo. V. Noreikos nuotrauka

Birželio įvykių minėjimas Chicagoje

Karolis Drunga, Lietuvių Bendruomenės Chicago apygardos valdybos pirmininkas, atidarydamas Jaunimo Centro salėje, birželio 17 dieną birželinį įvykių minėjimą, pareiškė, kad minėjimas suorganizuotas paskubomis, nes iki gegužės pabaigos dar vis buvo neaišku, ar kas nors kitas tokiam minėjimui nesiruošia. Paaiškėjus, jog, Bendruomenei nesimant iniciatyvos, atsirastų didžiulė spraga mūsų gyvenime, nes vienas iš tragiškiausių mūsų tautos ir valstybės įvykių būtų pasilikęs užmirštas.

JAV LB Centro valdybos pirmininkas Jonas Jasaitis trumpoje paskaitoje padarė užmetimą lietuviškajai spaudai, kad ši per mažai ryškina Lietuvos laisvės problemą. Dažniausiai rašoma ar kalbama apie okupuotos Lietuvos ekonominius ar kultūrinius reikalus, nusiskundžiama žemės ūkio smukimui, tačiau laisvės ir kovos už laisvę idėja neišryškinta. Galėtų būti gyvenimas ir labai geras materialiai, bet jeigu laisvės nebus, argi mes toleruosime? Taigi, laisvės klausimas privalo būti lietuviškoje spaudoje kuo stipriausiai akcentuojamas.

Jasaitis skirsto imigrantus į tris kategorijas. Pirmoji iš jų — palikę savo kraštą, geresnio gyvenimo ieškodami. Juos galima būtų pavadinti duonieškiais, ir jie savo tautai nėra naudingi. Jeigu tokiems svetimame krašte pavyksta įsikurti geriau, rūpestis ar pareiga savo tautai iš jų sąžinės savaime išdyla. Antroji grupė būtų tų, kurie pasitraukė iš tėvynės nebūtinai baltesnės duonos jieškoti, gal dar ir dalmi noro būti savo tautai naudingiems ir atsiradus progai grįžti. Tačiau jie, nors jaučiasi lietuvišiais, į organizuotas eiles nesijungia, ir iš jų naudos irgi ne per gausiausia. Paskutiniai ir stipriausieji — atsiradę kituose kraštuose per prievartą. Jų tik-

slaus - kovoti už tautos ir valstybės laisvę, išlikti gyviems lietuviška dvasia, ir, atėjus tinkamam momentui, grįžti tėvynėn. Paskutiniųjų yra daugiausia: iš senosios kartos ateivių, o iš pabėgusių po Antrojo Pasaulinio karo kuone visi. Prie jų priskirtini ir atvykę užjūriuose užsidirbti pinigų, kad, grįžę savan kraštan pajėgtų stipriai įsikurti.

LB Kultūros Fondo sekretorius Vladas Miccas atrodo labai nuilūdes, nes suvažiavimo dalyviai ir svečiai neišpirkė Gimtosios Kalbos... V. Pliodžinsko nuotrauka

ŽMONĖS GULI

ant grindų, priebuty, kieme - vistiek neišsimiega dėl karščio ir drėgmės. Gradinsko krautuvėj gausit vėsintuvą tą pačią dieną. 2512 W 47th St., Chicago, Ill., FR 6-1998.

Mes, aišku, priklausome prie už laisvę kovojančių. Tačiau, ta kovą negali būti sekmadieninė. Į bažnyčią einame sekmadieniais ir per pusvalandį savo religinę pareigą atliekame. Lietuvos ir jos laisvės klausimas reikalauja nuolatinės pareigos kovoti. Lietuvių Bendruomenė siekia išsvijus tautą suvienyti nuolatinei kovai už laisvę.

Svečias iš Los Angeles, tik iš Washingtono grįžtas, Leonardas Valiukas nurodė paskutinius komiteto darbus dėl rezoliucijų kongrese. Ligi dabar buvo įneštos devynios rezoliucijos, bet prieš dvi dienas atsirado dar viena, bendresnė, liečianti visų pavergtų kraštų reikalus.

Iš Los Angeles į Washingtoną vyko šešios grupės, per tris dienas susitikusios ir išsiaiškinius su kongreso komisija užsienio reikalams, taip pat su eile įtakingesnių kongreso ir senato narių. Kalba buvo stengiamasi išlaikyti tik apie rezoliucijas. Kai kurie pasižadėjo padėti, kiek tik galėsia.

Dabar komitete esą daugiausiai lietuvių, bet norima eiti prie to, kad visą darbą paimtų patys amerikoniai, kad ne mes patys, o svetimi kovotų už mūsų interesus.

MENINĖ DALIS

Solistė Monika Kripkauskienė su nepaprasta šilima ir įsijautimu išpildė tris lietuviškas dainas. Ypač, "Kur bakučė samanota", padainuota nemeluotu jausmingumu, išspaudė iš dalyvių akių ašaras. Akomponavo Alvydas Vasaitis.

Aktoriai Zita Kevelaitytė-Višockienė ir Alfis Brinka iš lietuvių poetų eilėraščių supintu montažu privertė ne vieną širdyje pasižadėti kovoti ir laimėti. Minėjimui pritaikinta programa buvo lyg abiejų kalbėtojų minčių pastiprinimas.

OI, VARGE, VARGE...

Ruošėjams, LB čikagiškei apygardos valdybai, niekas negali nieko prikišti. Iš jų pusės buvo atlikta viskas, kas buvo per trumpą laiką įmanoma. Būtinai užmetimai krinta ant mūsų pačių. Kiek Chicagoje lietuvių, ir koks nuostimtis į minėjimą atsilankė?... Du šimtai dešimttūkstantinėje kolonijoje... Skaičius juokingai mažas.

Kur ateitininkai, kur skautai, kur jų ir kitų organizacijų vadai? Kur tie, skelbiant kovotojais ir dideliais patriotais? Salėje juos ant pirštų skaičiavome.

Koks čia darbas kelti triukšmą spaudoje ir visuomenėje, o patiem nepasirodyti tautos pakasynų minėjime. Oi, varge, varge...

Kalendoriuose leidėjai žymi raudonomis raidėmis tautos ir valstybės didžiąsias šventes. Kodėl ir laisvės praradimo ir tautos naikimo dieny irgi nepažymėti dar didesniais skaičiais, juos ornamentuojant juodais kryžiais ar kitaip kaip nors. Svarbu, kad kiekvienas pajutų didelę Lietuvos tragediją tomis dienomis. Ar gali būti dar didesnė tragedija? Skaitytojau, Tau pasisakyti.

Jonas Vaičiūnas